

SLUŽBENI LIST

KRALJEVSKE BANSKE UPRAVE DRAVSKE BANOVINE

85. KOS.

V LJUBLJANI, dne 31. decembra 1931.

Letnik II.

VSEBINA:

662. Zakon o ureditvi agrarnih odnošajev v prejšnjih krajinah Južne Srbije in Črne gore.
663. Zakon o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije za pospeševanje narodnega gospodarstva.
664. Zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih.

665. Zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o naseljevanju v južnih krajinah.
666. Pravilnik o uporabi in izvrševanju ukrepov za zaščito zoper živalske kužne bolezni in za njih zatiranje.
667. Uredba o draginskih dokladah državnih upokojencev.
668. Banova uredba o cenah kruhu v obrtni maloprodaji.
669. Razne objave iz »Službenih novin«.

Zakoni in kraljevske uredbe.

662.

Mi

ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra za poljedelstvo in po zaslišanju predsednika Našega ministrskega sveta

zakon

o ureditvi agrarnih odnošajev v prejšnjih krajinah Južne Srbije in Črne gore.*

Splošne določbe.

§ 1.

Po tem zakonu se morajo obravnavati vsi agrarni odnošaji in spori v krajih, ki so bili po l. 1912. pripojeni prejšnjemu področju kraljevine Srbije in Črne gore, kakor tudi v krajih Črne gore, kjer do danes agrarni odnošaji niso urejeni, in sicer:

1. vsi agrarni odnošaji, ki jih ureja ta zakon in ki temeljijo na nepremičninah imetnikov gospodarskih pravic — gospodarjev (§ 2.), kolikor bo obstoj teh odnošajev dokazan po predpisih tega zakona;

2. vsi spori, ki nastanejo pri obravnavanju teh odnošajev o pravicah, omenjenih v t. 1. tega paragrafa in

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. decembra 1931., št. 285/XCIII/658

3. vsi spori o plačilu rente in odškodnine gospodarjem za zemljišča, ki preidejo v last obdelovalcev po določbah tega zakona.

§ 2.

Ta zakon predvideva in ureja te-le agrarne odnošaje:

1. Čivčijsko razmerje, ustvarjeno med gospodarjem in čivčijo v času najmanj 10 let nazaj, računši od 1. oktobra 1912., po katerem je dobil čivčija, ki ni imel lastne zemlje, od gospodarja hišo za stalno stanovanje ali potrebna sredstva za njeno gradnjo in na nedoločen čas tolikšno površino zemlje, kolikor je je mogel s svojo družino obdelovati, s pogojem, da daje od zemlje, na kateri je z družino stalno naseljen, gospodarju običajni del letnega dohodka.

Razmerje, ustvarjeno najmanj 10 let pred 1. oktobrom 1912., je moralo trajati nepretrgoma na prostoru istega gospodarja ali njegovega pravnega naslednika.

2. Spolovinar (napoličarsko) razmerje, ustvarjeno s... med gospodarjem in spolovinarjem pred 27. februarjem 1919. kot dnem, ko so stopile v veljavo predhodne določbe za pripravo agrarne reforme, in traja še danes, po katerem je spolovinar vzel od gospodarja v obdelovanje izvesno površino zemlje in mu dajal od nje pogojeno polovico letnega dohodka.

To razmerje obsega tudi osebe s kvalifikacijo iz prejšnje točke tega paragrafa, ki niso obdelovale zemlje po gospodarskem pravu nepretrgoma deset let od 1. oktobra 1912. nazaj, vendar so se na njej zatekle dne 1. oktobra 1912., kakor tudi one obdelovalce zemljišč, ki so ob pogojih prejšnjega odstavka dajali gospodarju manj kot polovico letnega dohodka.

3. Zakupno (česimsko) razmerje, ki je glede nastanka in trajanja istovetno s spolovinarskim razmerjem in po katerem oddaja gospodar zemljo v zakup (česim) s pogojem, da mu daje zakupojemalec s pogodbo pogojeno letno zakupnino v pridelkih ali denarju.

4. Arendatorsko razmerje na samostanskih imetjih, ki je slično zakupnemu razmerju, ki se pa od tega razlikuje tako po namenu, radi katerega je osnovano, kakor po načinu svojega nastanka in ki je osnovano med samostanom na eni in poedincem na drugi strani na ta način, da so dajali samostani poedincem zemljišča v arendo s pogojem, da jim oni dajejo od vseh vrst pridelkov z obdelovanih imetij: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ ali $\frac{1}{2}$ letnega dohodka ali drugače, če je to pogojeno.

5. Poselsko (momaško) razmerje, po katerem posli (momci), ki so že pred 27. februarjem 1919. obdelovali gospodarjevo zemljo za vnaprej pogojeno letno nagrado in so se kot taki na njej zatekli, jo še danes imajo in obdelujejo kakor drugi obdelovalci, navedeni v tem paragrafu, pa jih je gospodar pustil v nemotenem imetju zemlje ali zato, ker zemlje ni nazaj zahteval potem oblasti ali zato, ker se je oblastvom priglasil radi začasne rente.

Razrešitev agrarnih odnošajev.

§ 3.

Vsi agrarni odnošaji, ki jih ima v mislih § 2. tega zakona, se ukinjajo.

§ 4.

Čivčije po § 2., t. 1., tega zakona, ki so še danes na ozemlju kraljevine Jugoslavije kot njeni državljani in ki dokažejo pri pristojnem sodišču, da izpolnjujejo pogoje, ki jih navaja ta zakon, se bodo proglasili za lastnike zemljišča, ki ga imajo nepretrgoma po čivčijskem pravu in razmerju, vendar z omejitvijo, da skupna površina čivčijskega zemljišča za eno družino ne more biti večja od 5 hektarjev.

Odškodnino za zemljišča, odstopljena čivčijem v last po tem paragrafu, plača gospodarjem država po določbah tega zakona, čivčije pa te odškodnine ne plačajo državi.

§ 5.

Če ima čivčija več kot 5 hektarjev, se mora všteti med zemljišče, ki se prepušča čivčiji po § 4. tega zakona, zemljišče okoli hiše (okućnica) s hišo za stanovanje in drugimi zgradbami in hiši najbližje plodno (ziratno) zemljišče. Namesto tega zemljišča more pristojno sodišče po tem zakonu na zahtevo čivčije določiti od zemlje, ki jo ima, tudi drugo zemljišče v isti površini, če se uveri, da je zahteva čivčije upravičena.

§ 6.

Ce zemljišče, prepuščeno čivčiji po § 4. v last, ne zadošča za njegovo vzdrževanje, pa ima on razen njega še zemljišče po gospodarskem pravu, mu more pristojno sodišče, predvideno s tem zakonom, prepustiti na njegovo zahtevo po kakovosti zemljišča in po družinskem stanju od njega še 5—10 hektarjev pa tudi več, če je njegova družina ali zadruga velika, to pa s pogojem, da ta prepuščeni presežek zemljišča odkupi zanj država; vendar je čivčija dolžan, plačati državi odkupno ceno po predpisih tega zakona.

§ 7.

Ono zemljišče, ki ga imajo obdelovalci iz § 2. tega zakona in glede katerega se ugotovi, da pripada državi,

se dodeli obdelovalcem po predpisih §§ 4., 5., 8. in 9. tega zakona.

§ 8.

Osebe, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v t. 2. in 3. § 2. tega zakona, obdrže tolikšno površino zemljišča, ki ga imajo po gospodarskem pravu, kakor jim jo odrede pristojna agrarna sodišča glede na priznano obdelovalsko pravico in osnovo, vendar tako zemljišče ne more biti večje od 5 hektarjev za eno družino.

Odškodnino za zemljišča, ki se prepuste osebam po prejšnjem odstavku, plača gospodarjem država, vendar so take osebe dolžne plačati to odškodnino državi po predpisih tega zakona.

§ 9.

Za obdelovalce, ki imajo poleg zemljišča, ki jim je prepuščeno po predhodnem paragrafu, še zemljišča po gospodarskem pravu, njihove družine ali zadruga pa so velike in jim prepuščeno zemljišče ne zadošča za vzdrževanje ter nimajo drugega lastnega zemljišča, velja določba § 6. tega zakona.

§ 10.

Arendatorska razmerja na samostanskih imetjih se obravnavajo po določbi § 3. tega zakona z omejitvijo, da se more samostanom kot starim verskim in nacionalnim ustanovam in zgodovinsko-kulturnim spomenikom od zemljišč, ki so v arendatorskem razmerju, pustiti potrebni minimum do 50 hektarjev sveta za njihovo vzdrževanje.

Če bi se za zemljišče čez minimum, ki je puščen samostanu, priglasilo več arendatorjev, kakor je prostega zemljišča, imajo prvenstveno pravico oni, glede katerih se ugotovi, da so imeli velike zasluge za čuvanje samostana, za njimi pa oni, ki so prebili daljši čas na samostanskem svetu v lastnosti arendatorja. Ostali, če imajo pogoje, se morejo poslužiti predpisov zakona o naseljevanju.

§ 11.

Radi zaokrožbe in razporeditve samostanskega zemljišča, ki se po prejšnjem paragrafu pusti samostanu, se more zaradi uspešnega gospodarjenja izvesti delna komasacija zemljišč na vsej površini, ki se nahaja v arendatorskem razmerju, omejenem v § 2., t. 5. tega zakona.

Glede samostanskih zemljišč, ki so bila v agrarnih odnošajih, predvidenih v t. 1. § 2. tega zakona, veljajo predpisi tega zakona kakor za taka zemljišča drugih gospodarjev.

§ 12.

Ta zakon se nanaša, kolikor se tiče samostanov, samo na samostansko plodno (ziratno) zemljišče zunaj območja mest in mestec.

Drugo samostansko imetje ne spada pod določbo tega zakona.

§ 13.

Prejšnji posli (momci) s kvalifikacijo po t. 5. § 2. tega zakona imajo pravico, da se okoristijo z določbo § 8. tega zakona.

S tem zakonskim predpisom se morejo okoristiti samo one osebe, ki same obdelujejo zemljo in katerim je zemljišče, ki ga imajo, potrebno za lastno vzdrževanje in njihove družine, in sicer največ do površine 5 hektarjev.

§ 14.

Izpremembe, ki so nastale glede zemljišča, predvidenega v § 2. tega zakona, za vojne ali po njej, ne morejo škodovati obdelovalcu, ki zahteva kako pravico po tem zakonu, razen če je obdelovalec prostovoljno zapustil zemljišče.

Pravica do paše in drvarjenja, s katero so se obdelovalci okoriščali, preden je stopil ta zakon v veljavo, se ne obravnava po tem zakonu.

§ 15.

Vsa zemljišča, ki so v agrarnih odnošajih in ki preostanejo po izvršitvi odkupa po §§ 4., 6., 8., 9., 10. in 13. tega zakona, izplača država bivšim gospodarjem in jih uporablja po določbah zakona o naseljevanju južnih krajev od 11. junija 1931.*

Osebe, ki prevzemajo ta zemljišča, so dolžne, da jih plačajo državi po določbah tega zakona.

Odškodnina za zemljišče in renta.

§ 16.

Pravica do odškodnine za zemljišča in pravica na rento se priznava onim bivšim gospodarjem, ki pri pristojnem sodišču po tem zakonu dokažejo gospodarsko pravico in pravico na rento.

Za hiše in zgradbe, ki so na zemljišču, na katerem so ustvarjeni odnošaji po § 2. tega zakona, se bivšim gospodarjem ne priznava druga odškodnina razen one, ki se jim določi za zemljišča po tem zakonu.

§ 17.

Država daje odškodnino in neizplačano rento bivšim gospodarjem za imetja, ki preidejo po § 4. tega zakona v last bivših čivčij, kakor tudi za zemljišča, ki jih država odkupuje po §§ 6., 8., 9., 10., 13. in 15. tega zakona.

§ 18.

Bivšim gospodarjem ne pripada po tem zakonu niti odškodnina, niti renta: za zemljišča, ki so jih enkrat odsvojili, brez ozira na čas in način odsvojitve; za zemljišča, za katera so že dobili odškodnino v zemlji ali so se odrekli pravici do odškodnine in za zemljišča, ki so jim kot lastna osebina (paraspur) prepuščena v svobodno uživanje.

§ 19.

Ne morejo se okoristiti z ugodnostmi po §§ 4., 6., 7., 8., 9., 10., 13., 15. in 17. tega zakona osebe:

- a) ki so obsojene radi dejanj, storjenih proti državi in njenim interesom;
- b) ki so se odtegnile oblasti in so na begu, odkoder delajo ali morejo delati kazniva dejanja in
- c) ki ne obdelujejo osebno zemlje, ki je v agrarnem odnošaju, ali ki so si drugače zagotovile obstanek.

§ 20.

Odškodnina za zemljišča se odreja bivšim gospodarjem na ta-le način: pri zemljiščih, ki preidejo po §§ 4.

in 6. tega zakona v last čivčij (§ 2., l. 1.), se množi katastrski čisti dohodek zemljišča od enega hektarja z 2, s 4 pa pri zemljiščih, ki jih odkupuje država po §§ 8., 9., 10., 13., 76. in 82. tega zakona. Kot katastrski čisti dohodek zemljišča velja oni, ki je ugotovljen od enega hektarja v lestvicah katastrskega čistega dohodka za sreze Srbije in Črne gore, objavljene dne 25. maja 1929. in ugotovljen po komisiji za ugotavljanje čistega dohodka zemljišč na podstavi zakona o neposrednih davkih od 8. februarja 1928. in uredbe o delokrogu in načinu poslovanja komisije za ugotavljanje čistega dohodka zemljišč od 9. maja 1928.

Za zemljišča ki so oproščena zemljarine, se ne plača ne odškodnina, ne renta.

Način izplačila.

§ 21.

Letna renta se določa bivšim gospodarjem s 3% od določene vrednosti za hektar, počenši od l. 1919. do vključno leta 1931.

Renta se mora izplačati bivšim gospodarjem za vsa leta.

Vse vsote, ki so jih prejeli gospodarji od države v gotovini na račun začasne rente, se morajo odbiti od skupne vsote, izračunane po tem paragrafu.

Če so gospodarji prejeli na račun začasne rente več kot jim pripada po tem zakonu, se presežek odbije od prisojene odškodnine za zemljišče. Če pa je prejel bivši gospodar več, kot znašata prisojena odškodnina in renta skupaj, se mora z razsodbo pristojnega sodišča obsoditi po tem zakonu na plačilo presežka v prid državi.

§ 22.

Odškodnino za zemljišče, ki se po tem zakonu prepušča obdelovalcem ali interesentom (§ 15.), kakor tudi neprejeta rento plača bivšim gospodarjem država z državnimi obveznicami v nominalnem znesku.

§ 23.

Minister financ se pooblašča, da izda za izplačilo odškodnine za zemljišče in rente bivšim gospodarjem 5% obveznice za razrešitev agrarnih odnošajev v prejšnjih pokrajinah Južne Srbije in Črne gore do skupnega nominalnega zneska 300.000.000 dinarjev.

§ 24.

Obveznice imajo (v srbsko-hrvatskem jeziku) oznako »5% obveznice za izplačilo odškodnine in rente po zakonu o ureditvi agrarnih odnošajev v prejšnjih krajinah Južne Srbije in Črne gore« in se glase na doprinosca. Izdajo se na vsote 500, 2500 in 5000 dinarjev s 5% letnimi dekursivnimi obrestmi, počenši s 1. julijem 1932.

Minister za finance se pooblašča, da po potrebi izda namesto komadov ene nominalne komade druge nominalne v istem nominalnem znesku.

Vsaka obveznica ima svojo kuponsko polo s 30 kuponi.

Ostanki, manjši od 500 dinarjev, se izplačajo v gotovini iz kredita, ki se mora predvideti s proračunom.

Obveznice se bodo amortizirale v roku 30 let, počenši s 5. majem 1933.

* »Službeni list« št. 302/48 iz leta 1931.

Amortizacija se bo vršila po amortizacijskem načrtu z žrebanjem ali s prostim odkupom. Poleg redne amortizacije se morejo vršiti tudi izredna žrebanja in izredni prosti odkupi. Žrebanje se vrši v ministrstvu za finance, oddelku za državne dolge in državni kredit vsako leto 5. maja, počenši z letom 1933. na način in po predpisih, po katerih se vrši žrebanje obveznic drugih državnih posojil, ali če je dne 5. maja praznik, prvi sledeči delavnik. Izplačevanje izžrebanih obveznic se začne 1. julija istega leta po nominalni vrednosti. Obresti od izžrebanih obveznic prestanejo teči z dnem, ko se izžrebane obveznice izplačajo.

Amortizirane obveznice morajo imeti vse nedospele kupone, sicer se vrednost kuponov, ki manjkajo, pri izplačilu obveznic odbije.

Kuponi zastarajo v 5 letih, amortizacija obveznic na v 30 letih od roka izplačila.

§ 25.

Vsa služba glede tega posojila se poverja oddelku za državne dolge in državni kredit pri ministrstvu financ, ki naloži vse potrebne kontrolne in druge knjige, kakor tudi obrazce in preskrbi kolo za žrebanje po tem posojilu.

Vsi izdatki, ki so spojeni z izvršitvijo tega zakona, kakor: nagrade (dnevnice) osebam po § 44. tega zakona in vsi materialni izdatki, potrebni za funkcioniranje sodišč, predvidenih po tem zakonu, kakor tudi stroški za izdelavo obveznic, potrebnih knjig in obrazcev, sestavo kolesa za žrebanje in drugi izdatki grede v breme kredita, ki se mora posebej predvideti s proračunom.

§ 26.

Vsofe, ki so potrebne za izplačilo kuponov in amortiziranih obveznic po amortizacijskem načrtu, se vstavlja vsako leto v proračunu državnih dohodkov in izdatkov.

Izplačevanje kuponov in amortiziranih obveznic vrše: oddelek za državne dolge in državni kredit pri ministrstvu financ, davčne uprave v državi, uprava pošne hranilnice in njene podružnice kakor tudi denarni zavodi, ki jih posebej pooblasti minister za finance.

Pooblaščenim denarnim zavodom, ki bodo vršili ta izplačevanja, se priznava kot provizija 2‰ od zneska izplačanih kuponov in 1‰ od zneska izplačanih amortiziranih obveznic.

§ 27.

Obveznice tega posojila se morejo kupovati za pupilarne mase, polagati kot kavcija, uporabljati za fonde, ustanove in depozite pri javnih blagajnah in morejo imeti vse ugodnosti, ki jih uživajo druge državne obveznice. Kot take jih bodo mogle prevzemati v zastavo (lombardirati): Narodna banka, Državna hipotekarna banka, pošna hranilnica in Privilegirana agrarna banka.

Te obveznice bodo kotirale na vseh domačih borzah.

§ 28.

Vsi spisi glede tega posojila so za ves čas, dokler traja, oproščeni vseh taks, obveznice in kuponi tega posojila pa so oproščeni vseh sedanjih in bodočih davkov in doklad tako državnih, kakor vseh ostalih (banovinskih, sreskih in občinskih) in vseh taks in dajatev v kraljevini.

§ 29.

Oddelek za državne dolge in državni kredit pri ministrstvu za finance započne takoj z izdelavo obveznic, ki se natisnejo v službenem in francoskem jeziku in bodo vsebovale poleg amortizacijskega načrta tudi vse važnejše določbe tega zakona, ki se nanašajo na službo glede teh obveznic.

Radi zamenjave obveznic, ki niso uporabne za promet, se natisne še potrebno število rezervnih blanketov teh obveznic.

§ 30.

Oddelek za državne dolge in državni kredit pri ministrstvu za finance pošlje pristojnim davčnim upravam na zahtevo ministrstva za poljedelstvo potrebno število obveznic za izplačilo izvršnih razsodb, odgovarja-joče njihovim zneskom.

§ 31.

Obdelovalci zemljišč, na katerih obstoji gospodarska pravica in katerim je z razsodbo prisojeno zemljišče ob odkupu po državi skladno s §§ 6., 8., 9., 10. in 13. tega zakona, so dolžni odplačati državi odkupljeno zemljišče po ceni, ki se določi z razsodbo, v 30 enakih letnih obrokih s 5% obrestmi, od katerih zapade prvi 1. januarja 1933. Oni obdelovalci, katerih razsodbe postanejo izvršne po 1. januarju 1933., bodo morali obenem s prvim naslednjim obrokom plačati tudi vse prejšnje obroke. Isto velja za interesente, ki dobe zemljišče po § 15. tega zakona.

Te osebe morejo odkupljeno zemljišče izplačati državi v krajšem roku, pa tudi naenkrat.

§ 32.

Rente, ki jo izplača država bivšim gospodarjem, obdelovalci odkupljenega zemljišča niso dolžni državi povrnilti.

§ 33.

Osebe, za katere je država odkupila zemljišče po določbah tega zakona, so dolžne vsako leto redno odvajati odplačilo dolga s 5% obrestmi pristojnim davčnim upravam, ki bodo knjižile prejete vsote kot redni dohodek iz odplačila dolga na obveznice.

Kdor zaostane z odplačilom enega obroka, je dolžan plačati za pretekli čas odplačilo z 10% obrestmi. Če zaostane še v drugič z odplačilom, izterja davčna uprava dolžne vsote odplačil in obresti prisilnim (eksekutivnim) putem.

Postopek.

Pristojnost.

§ 34.

Za obravnavanje agrarnih odnošajev in vseh spornih vprašanj po tem zakonu so pristojna agrarna sodišča, ki jih sestavi po tem zakonu minister za poljedelstvo.

§ 35.

Agrarna sodišča so pristojna, da obravnavajo agrarne odnošaje in da sodijo o gospodarski pravici imetnikov takih pravic, ki se prijavijo, kakor tudi o njihovi pra-

vici na rento in odškodnino za zemljišča, ki se prepustijo po tem zakonu v last oseb, kojih agrarne odnošaje ureja ta zakon.

Agrarna sodišča.

§ 36.

Za obravnavanje agrarnih odnošajev in sporov po tem zakonu obstoje sodišča dveh stopenj:

- a) sreska agrarna sodišča in
- b) višje agrarno sodišče.

§ 37.

Na področju, omenjenem v § 1. tega zakona, kjer obstoje agrarni odnošaji, se bodo po potrebi postavila agrarna sodišča. Ta dobivajo označbo po srezu, za katerega so teritorialno pristojna.

Po potrebi se more v poedinem srezu postaviti agrarno sodišče z dvema oddelkoma, istotako pa more eno sodišče biti teritorialno pristojno za dva ali več srezov.

§ 38.

Agrarna sodišča obstoje iz predsednika in dveh članov.

Predsednik in člana morejo biti sodniki, aktivni in upokojeni uradniki z dovršeno pravno fakulteto ali po potrebi, aktivni in upokojeni uradniki agrarne reforme.

Pri vsakem agrarnem sodišču postavi minister za poljedelstvo z rešitvijo enega ukaznega uradnika, kot zastopnika države in po eno osebo za pisarja, ki bo vršil posle delovodje, kakor tudi potrebno število geometrov in drugega pomožnega osebja.

§ 39.

Drugo in zadnje sodišče za obravnavanje odnošajev in vseh sporov po tem zakonu je višje agrarno sodišče s sedežem v Skoplju.

Višje agrarno sodišče ima tri člane, in sicer: enega apelacijskega sodnika kot predsednika, enega višjega uradnika ministrstva za poljedelstvo in enega uradnika, aktivnega ali upokojenega. Oba ta člana sta morala dovršiti pravno fakulteto.

Pri višjem agrarnem sodišču postavlja minister za poljedelstvo delovodjo iz vrst aktivnih ali upokojenih uradnikov z dovršeno pravno fakulteto kakor tudi drugo potrebno pomožno osebje.

Višje agrarno sodišče ima označbo: »Višje agrarno sodišče v Skoplju.«

Po potrebi se more postaviti še eno višje agrarno sodišče, kateremu določi minister za poljedelstvo teritorialno pristojnost in sedež.

Agrarna sodišča in višje agrarno sodišče imajo lastni pečat.

§ 40.

Predsednike in člane višjega in agrarnih sodišč ter osebje, ki ga ima v mislih 3. odstavek §§ 38. in 39., postavlja minister za poljedelstvo z rešenjem. Če so te osebe sodniki in aktivni uradniki iz drugih resortov, jih postavlja minister za poljedelstvo v sporazumu z resortnim ministrom.

§ 41.

Člani višjega in agrarnih sodišč morajo priseči v roke predsednika dotičnega sodišča. Predsedniki agrarnih sodišč prisevajo v roke predsednika višjega agrarnega sodišča, predsednik višjega agrarnega sodišča pa opravlja posebno prisego.

Oblika prisege je:

»Prisegam pri edinem Bogu in vsem onem, kar mi je po moji veri najsvetejše in na tem svetu najljubše, da bom poverjeno mi sodno dolžnost pri sodišču vestno izpolnjeval, da bom pri vsakem delu, pri katerem bom kot sodnik sodeloval, sodno ugotavljanje pazljivo zasledoval in vse dokazno vestno preudaril ter pri razsojanju dal svoj glas po svojem lastnem prepričanju, osnovanem na celokupnih ugotovitvah in poznanju zadeve.

Da bi pravično deloval, tako mi Bog pomagaj. Amen.«

§ 42.

Državni zastopniki pri agrarnih sodiščih morajo opraviti prisego pri svojih neposrednih nadrejenih. Oblika prisege je: »Prisegam pri edinem Bogu in vsem onem, kar mi je po moji veri najsvetejše in na tem svetu najljubše, da bom poverjeno mi dolžnost državnega zastopnika najvestneje vršil in ščitil državne interese v vseh sporih.

Da bi pravično deloval, tako mi Bog pomagaj. Amen.«

§ 43.

Poedini člani agrarnega sodišča se morejo izključiti, če so za to dani pogoji, predvideni v določbah zakonov o sodnem postopku v civilnih sporih, ki veljajo na področju, za katero je pristojno agrarno sodišče.

Če se zahteva, da se izključijo člani agrarnega sodišča, pošlje agrarno sodišče vse spise višjemu agrarnemu sodišču, ki odloči, ali je zahteva po izključitvi upravičena, določi, če misli, da obstoji zakoniti razlog za izključitev, najbližje agrarno sodišče, da ono obravnava spor in mu pošlje vse spise.

Člani višjega agrarnega sodišča se ne morejo izključiti.

§ 44.

Vsem predsednikom in članom sodišč, državnim zastopnikom, delovodjem in geometrom in drugemu pomožnemu osebju pripada nagrada (dnevnic), ki se določi z rešenjem ministra za poljedelstvo ob soglasnosti predsednika ministrskega sveta.

§ 45.

Za vse delo pri agrarnih sodiščih v sporih, predvidenih s tem zakonom, pravdne stranke ne plačujejo sporne in papirne takse.

Za pritožbe na višje agrarno sodišče se plača taksa 100 Din.

Prijave.

§ 46.

One osebe, ki imajo po tem zakonu pravico postati lastniki zemljišča, ki ga imajo in uživajo ali so ga prej uživali po kateremkoli navedenih odnošajev, morajo prijaviti svoje zahtevke pri občinskih sodiščih onih občin,

v kojih območju je sporno zemljišče, najkasneje 4 mesece od dne, ko stopi ta zakon v veljavo.

Osebe, ki se ne ravnaajo po tem paragrafu, izgube pravico svojega zahtevka.

§ 47.

V omenjenem roku se morajo istotako prijaviti pristojnemu občinskemu sodišču tudi bivši gospodarji, ki morajo v prijavi navesti, koliko imajo skupaj zemlje v čivčijskem ali drugem razmerju in koliko svobodne zemlje ali in koliko imajo zemlje v drugih občinah razen v občini, v kateri živijo.

Bivši gospodarji, ki se v določenem roku ne prijavijo radi dokaza gospodarske pravice in pravice do odškodnine in rente, izgube pravico do odškodnine in rente po tem zakonu.

§ 48.

Vse osebe, navedene v § 46. tega zakona, morajo vložiti pismeno prijavo z dokazili pri občinskem sodišču v dvojniku.

V prijavi morajo navesti:

a) rodbinsko in rojstno ime, poklic in kraj bivališča bivših gospodarjev zemljišča, na katero uveljavljajo gospodarsko pravico, kakor tudi njihovih in svojih prednikov, če so oni drug od drugega prejeli zemljo v obdelovanje; razmerje in pogoje, ob katerih so oni ali njihovi predniki imeli zemljo in ob katerih jo sedaj imajo in zahtevajo, kakor tudi odkdaj imajo oni in njihovi predniki nepretrgoma zemljo, ki jo zahtevajo;

b) točen opis spornega zemljišča z navedbo območja, v katerem je, imen, mer, mej in mejašev; ali so zahtevano zemljišče odkupili od bivših gospodarjev deloma ali v celoti, kdaj in za katero ceno in če so ga — morajo odkupljeno zemljišče opisati, kakor je že navedeno; ali so bivšim gospodarjem in za kateri čas od leta 1918. plačevali običajni ali pogojeni del letnega dohodka z zemlje v denarju ali pridelkih; ali so imeli pri agrarnih oblastvih spor radi zemljišča, ki ga imajo in ali je, kako in s katero oblastveno odločbo spor dokončan; ali obdelujejo zemljo, ki je v agrarnem razmerju, osebno in od kdaj nepretrgoma in ali so si drugače zagotovili obstanek;

c) svoje rodbinsko in rojstno ime, poklic, kraj rojstva in bivališča (vas, občina, srez in banovina), število članov družine ali zadruga z navedbo njihovega rojstnega imena, poklica, starosti in sorodstva; ali imajo in koliko druge zemlje in na kateri način so si jo nabavili; če jo imajo, jo morajo opisati, kakor je navedeno v t. b) tega paragrafa, in

d) ali so pripravljeni v predvidenem roku državi plačati odškodnino, ki jo ona plača zanje bivšim gospodarjem po določbah tega zakona.

§ 49.

Bivši gospodarji so po § 47. tega zakona dolžni vložiti pri pristojnem občinskem sodišču toliko izvodov prijav z dokazili, kolikor je oseb, ki imajo njihovo zemljišče po kateremskoli razmerju in še eno več.

V prijavi morajo navesti: točen opis [po t. b) prejšnjega paragrafa] celokupnega zemljišča, na katero uveljavljajo gospodarsko pravico in vseh delov zemljišča, katere imajo poedini obdelovalci, z navedbo, v kakem razmerju, s katerimi pogoji in odkdaj jih imajo; rod-

binsko in rojstno ime, poklic in kraj bivališča oseb, ki imajo njihovo zemljo, kakor tudi svojih prednikov in prednikov oseb, ki sedaj imajo sporno zemljišče in od katerih izvajajo prvi in drugi svojo pravico do zemlje; na kateri način so si oni, odnosno njihovi predniki pridobili gospodarsko pravico do spornega zemljišča in kake dokaze o tem predlagajo; ali so prejšnji ali sedanjji imetniki svoje zemljišče odkupili v celoti ali delno, kdaj in po kateri ceni in, če so je, morajo odkupljeno zemljišče točno opisati; ali so jim in kateri od prejšnjih in sedanjih obdelovalcev zemljišča in za kateri čas od leta 1918. plačali običajni ali pogojeni del letnega dohodka z zemlje v denarju ali pridelkih; katero zemljišče in v kateri površini so prijavili radi prejemanja rente, koliko so prejeli v gotovini na račun rente in za katera leta in ali imajo do dne, ko vlagajo prijave, še kaj zahtevati in v katerem znesku na račun rente, določene po tem zakonu, kakor tudi ali so sploh vložili prijavo radi rente in isto zahtevali in, če je niso, ali jo zahtevajo in za kateri čas od leta 1918. do dne prijave; ali so dosedaj prejeli kako odškodnino v zemljišču in ali so se odrekli pravici do odškodnine za drugo zemljišče, ki ga imajo obdelovalci po kateremskoli razmerju in kolikšno površino celokupnega zemljišča imajo sedaj kot lastno osebino (paraspur).

V dokaz in radi ugotovitve prejšnjih navedb so dolžni, predložiti potrebna dokazila in potrdila pristojnih oblasti kakor tudi potrdila pristojnega sodišča o tem, da na prijavljenem zemljišču ni hipoteke, ali izpisek iz intabulacijskih knjig, ako obstoje.

§ 50.

Vse osebe, navedene v §§ 48. in 49. tega zakona, so dolžne poleg pismene prijave predložiti potrdilo pristojnega sodišča o davčnem razredu vseh spornih zemljišč, navesti priče in dejstva, ki jih morajo dokazati in predložiti vse dokaze, s katerimi želijo dokazati svoje navedbe in zahtevke.

Pismena dokazila vlagajo za sodišče in za druge pravne stranke v prostem prepisu, izvornike pa morajo pokazati na razpravi.

§ 51.

Občinsko sodišče sestavi seznam vloženih prijav v dvojniku in vpisuje vanj prijave po redu, v katerem jih vlagajo bivši gospodarji in obdelovalci, nakar jih v 15 dneh po preteku roka za vlaganje prijav odpošlje s poročilom pristojnemu agrarnemu sodišču, ki na poročilu, katero se povrne občinskemu sodišču, potrdi prejem.

V rubriki seznama vloženih prijav »opomba« vnese občinsko sodišče po lastnem znanju ali na podstavi službenih listin kratke podatke glede vseh onih oseb, ki bi z vloženimi prijavi prekršile predpise §§ 18., 19. a), b) in c) tega zakona, kakor tudi druge utemeljene ali uradno ugotovljene podatke, s katerimi se spravlja v dvom ali osporava točnost v prijavi podanih navedb in zabeleži take podatke tudi na zadnji strani vlozene prijave.

Postopek pri agrarnih sodiščih.

§ 52.

Z vsako prijavo poedinega gospodarja, ki uveljavlja gospodarsko pravico na izvestno zemljišče v območ-

ju kake občine na področju agrarnega sodišča, se združijo vse prijave oseb, omenjenih v t. 1., 2., 3., 4., in 5. § 2. tega zakona, ki imajo dele spornega zemljišča in vsi zahtevki, postavljeni v teh prijavah, kakor tudi zahtevek gospodarjev so predmet erega spora in se rešijo z eno razsodbo.

Če kaka prijava ni popolna, pozove agrarno sodišče stranko, da jo izpopolni.

§ 53.

Stranko, ki ni sposobna sama sebe zastopati v sporu ali če je stranka masa, zastopajo zastopniki ali skrbniki mase, kjer so taki.

§ 54.

Izvirne prijave z dokazi preda agrarno sodišče državnemu zastopniku na vpogled in proučitev radi odgovora.

Državni zastopnik potrdi na prijavah samih, da pozna vsebino prijav in dokaze in podaja svoje ugovore proti navedbam in dokazilom vseh strank, če meni, da s predloženimi dokazili niso dokazale ali ne morejo dokazati svojih navedb.

Ko da državni zastopnik svoje odgovore glede prijav, dostavi agrarno sodišče odgovor državnega zastopnika prijavljenim imetnikom gospodarskih pravic, omenjenih v § 47. tega zakona, istočasno s prepisi prijav in dokazil drugih pravnih strank radi odgovora in dostavlja tudi drugim pravnim strankam radi odgovora prepis odgovora državnega zastopnika in prepis prijave z dokazili gospodarja.

Pravdne stranke so dolžne odgovoriti v roku 8 dni, računajoč od dneva prejema prijave z dokazili in odgovora državnega zastopnika, in sicer v tolikih izvodih, kolikor je strank in še enim.

Odgovor se vroči ali neposredno agrarnemu sodišču ali po pošti proti povratnici; v tem primeru se smatra dan izročitve pošti kot dan izročitve agrarnemu sodišču.

§ 55.

Ko preteče rok, odrejen za odgovor na prijavo, izvrši sodišče ogled na kraju samem in izvede nato narok. Na ogled in narok pozove obe pravni stranki. Državnemu zastopniku in geometru se dan ogleda in naroka sporoči na podpis.

Na ogled in narok pozivlje sodišče stranke s pozivom po pristojnem občinskem sodišču najmanj 5 dni pred rokom, določenim za ogled in narok. V pozivu naloži strankam, da privedejo na ogled in narok svoje priče.

Občinsko sodišče je dolžno poziv agrarnega sodišča takoj dostaviti stranki; če tega ne stori, kaznuje predsednik agrarnega sodišča odgovornega občinskega organa s 500 do 1000 dinarjev v korist državne blagajne.

Razsodba predsednika agrarnega sodišča je izvršna in proti njej ni mogoča pritožba.

§ 56.

Ogled se vrši v prisotnosti spornih strank in državnega zastopnika ob pomoči geometra, ki premeri zemljišča in napravi skico. Ob začetku ogleda pokaže stranka sporna imetja in da pojasnila, ki so potrebna, da se ogled izvrši.

Sodišče zaslišuje pri ogledu priče pod prisego in prevzema v zapisnik o ogledu kratko vsebino njihovih izjav, poleg tega pa ugotavlja z ogledom vse ono, kar je po predpisih tega zakona potrebno, da se presodi sporna zadeva. Posebno je potrebno ugotoviti predmet spora in njegove glavne znake: kraj, območje, označbo, mere, meje, sosede, vrsto in površino zemljišča.

§ 57.

Izmeritev zemljišča izvrši geometer, ki določi njegove meje in sosede, mere mejnih strani in površino. Na nujnih straneh postavi stalne nujne znake in izdela nato skico, v katero vriše vse važnejše podrobnosti izvršene meritve.

Postavljanje nujnih točk obremenjuje osebe, ki uveljavljajo po predpisih tega zakona pravico do izmerjenega zemljišča.

§ 58.

Po zaključenem ogledu in geometrijskih delih izvede agrarno sodišče narok radi presoje spora.

V zapisnik o poizvedovanjih se prevzemajo iz izjav strank vsa dejstva, ki so važna za rešitev spora, kakor tudi izjave prič.

§ 59.

Poizvedovanje je ustmeno in javno. Poravnave se ne morejo sklepati.

Na naroku se prečitajo vse prijave z dokazili, vsi odgovori in zapisnik o ogledu, zaslišijo se in zaprišejejo na svoje izjave priče, na katere so se sporne stranke prej sklicevale, in katere so privedle s seboj in prej niso bile zaslišane, če misli agrarno sodišče, da morejo vplivati njihove izjave na presojo spora.

Ko se sporne stranke izjavijo in ko se poizvedovanje zaključi, podpišejo sporne stranke svojo izjavo v zapisniku o naroku, če so pismene, nepismene pa podpiše sodišče, vendar pristavijo one poleg podpisa svoj običajni znak (križ ali odtisek prsta).

Zapisnik o naroku vsebuje:

1. rodbinsko in rojstno ime pravnih strank ali njihovih pooblaščenec in varuhov, če jih imajo;
2. rodbinsko in rojstno ime predsednika. članov sodišča in delovodje, ki so vršili poizvedbe glede spora;
3. predmet spora;
4. vse, kar je bilo ustno poizvedeno in doprinese k rešitvi spora;
5. sodni sklepi, kolikor niso bili objavljeni v posebnem aktu;
6. izjave prič, kolikor to ni storjeno v zapisniku o ogledu.

Zapisnik o naroku overavljata predsednik agrarnega sodišča in delovodja.

§ 60.

V sporih, ki jih ima v mislih ta zakon, ni dovoljeno nobeno vmešavanje in sklicevanje na zaščito.

Dopušča se edino, pa tudi nalaga spornim strankam, da navedejo v prijavi, od koga izvajajo svojo pravico in, če jo izvajajo od drugega, da to dokažejo.

§ 61.

Za poizvedbe in razsojo določeni narok se na zahtevo pravnih strank ne odgodi.

Če misli samo sodišče, da je potrebno, da se radi izreka odločbe izpopolnijo poizvedbe, prekine narok, izpopolni takoj na kraju samem poizvedbe in potem nadaljuje z narokom.

Če stranke, ki so na narok poklicane, ne pridejo, to ne ovira sodišča, da ne bi izreklo odločbe, če je zadeva preiskana.

§ 62.

Ko se poizvedbe na naroku izvrše in zaključijo, izreče agrarno sodišče svojo razsodbo, s katero reši vsa sporna vprašanja.

Razsodbo izreka po svojem prostem uverjenju, osnovanem v celokupnih poizvedbah, potem ko je ocenilo vse navedbe in dokaze pravnih strank.

V razsodbi mora biti navedeno:

1. Označba sodišča z navedbo, ali je pristojno ali določeno;
2. podlaga zahtevka, mere, meje, površina zemljišča in drugi njeni znaki;
3. rodbinska in rojstna imena vseh pravnih strank, njihovih pooblaščenec, zastopnikov in varuhov, poklic in kraj bivališča;
4. predmet spora;
5. rodbinska in rojstna imena predsednika in članov sodišča, ki so razsodili in delovodje, ki je prisostvoval pri razsodbi;
6. katere dokaze pravnih strank je sodišče uvaževalo in katere je zavrnilo in zakaj;
7. po katerih zakonitih predpisih je bila razsodba izrečena;
8. ali se kateri od pravnih strank kaj prisoja in kaj, ali pa se stranka zavrača;
9. številka, pod katero, kraj, kje in čas, kdaj je razsodba izrečena.

V sporih, ki jih ima v mislih ta zakon, se stroški spora ne prisojajo.

§ 63.

Razsodba mora razen tega vsebovati sledeče določbe:

1. na katerem zemljišču se osebi, ki se je prijavila po § 47. tega zakona, priznava gospodarska pravica;
2. kateri deli takega zemljišča se prisojajo osebam, ki so se prijavile po § 46., in s katerimi pogoji odkupuje država zanje ali za interesente, navedene v § 15., ta zemljišča od bivših gospodarjev kakor tudi, s katerimi zemljišči se mora postopati po § 7. tega zakona;
3. katero zemljišče se po § 11. prepušča samostanom kot potrebni minimum za vzdrževanje in katero se pušča bivšim gospodarjem v prosto uživanje kot njihova lastna osebina (paraspur);
4. koliko mora država vsaki osebi, prijavljeni po § 47., plačati na račun odškodnine in koliko na račun rente za vsako osebo, prijavljeno po § 46., posebej, in koliko skupaj za vse osebe;
5. o polaganju prisojene odškodnine in rente pri pristojnem sodišču za pokritje hipotekarnih zahtevkov, če obstoje, in
6. o vknjiženju oseb, ki jih ima v mislih § 46., na imetja, ki so jim prisojena po odredbah tega zakona in obremenjena s hipoteko države kot posojevalca vsote, ki jo ona plača zanje gospodarju in katero so one dolžne državi vrniti,

Razsodba se izreka z večino glasov. Ločeno mnenje se napiše pod besedilo razsodbe. Vsaka razsodba mora biti opremljena z razlogi.

Izvirno razsodbo podpišejo predsednik in vsi člani sodišča z delovodjem, prepis za stranke pa samo predsednik in delovodja.

Na prepis se pritisne pečat.

§ 64.

Prepis razsodbe vroča sodišče strankam in državnemu zastopniku na recepis po predpisih zakona o sodnem postopku v civilnih sporih, ki velja na področju, za katero je pristojno agrarno sodišče.

Izjemno se postopa z razsodbo, ki bi se morala vročiti osebi, ki se je prijavila po § 47. kadar se ugotovi, da obstoji hipoteka na prijavljenem zemljišču. Njej se razsodba priobči na podpis.

Dokazi.

§ 65.

V agrarnih sporih so dovoljena vsa dokazna sredstva, ki jih pozna zakon o sodnem postopku v civilnih sporih, ki velja na področju pristojnega sodišča, izvzemši glavno prisego.

Priče se zaslišujejo po uvidevnosti sodišča brez ozira na vrednost spora.

Poročila oblastev, ki so potrebna za obravnavanje spora in ki jih zahteva državni zastopnik, se preskrbujejo po uradni dolžnosti.

Agrarnemu sodišču se prepušča v prosto presojo, kakšna je dokazna moč poedinih dokaznih sredstev.

Predpisi kazenskega zakona o krivi prisegi se uporabljajo tudi tu na pravdne stranke in priče, če se dogode taki primeri.

Pritožbe.

§ 66.

Proti razsodbi agrarnega sodišča more prijaviti nezadovoljna stranka pritožbo na višje agrarno sodišče v Skoplju.

V pritožbi se mora navesti, v čem se razsodba izpodbija in iz katerih razlogov. Novi dokazi se v pritožbi ne morejo predlagati.

Pritožbo morejo prijaviti tako stranke kakor državni zastopnik v roku 14 dni po vročitvi, odnosno priobčitvi razsodbe; dan vročitve se ne vračunava.

Če pade zadnji dan roka na praznični dan, se šteje za zadnji dan roka prvi dan po prazniku.

Pritožba se vlaga pri onem agrarnem sodišču, ki je izreklo razsodbo, neposredno ali po pošti priporočeno; v tem primeru velja dan izročitve pošti kot dan izročitve sodišču.

Če je pritožba prepozno vložena, jo agrarno sodišče zavrne in obvesti o tem z rešenjem pritožitelja, ki ima proti takemu rešenju pravico pritožbe na višje agrarno sodišče v roku, določenem po tem zakonu.

Ono razsodbo, proti kateri stranka ni vložila pritožbe, proglasi agrarno sodišče z odločbo za izvršno in obvesti stranke in ministrstvo za poljedelstvo,

§ 67.

Če je vložena pritožba, pregleduje višje sodišče razsodbe agrarnih sodišč v drugi in zadnji stopnji.

§ 68.

Višje sodišče prouči razsodbo, pritožbo in ostale spise in izreče odločbo z večino glasov.

Višje agrarno sodišče vodi zapisnik, v katerega se vpisuje: kraj, dan seje, rodbinsko in rojstno ime predsednika in članov višjega sodišča in delovodje, rodbinsko in rojstno ime strank in državnega zastopnika in predmet spora. V zapisnik se na kratko vpisuje sodna odločba z razlogi. Ločena mnenja se beležijo s kratko obrazložitvijo.

§ 69.

Višje agrarno sodišče more po stanju zadeve in dokazov in po svojem uverjenju, razsodbo agrarnega sodišča odobriti ali izpremeniti, če je zadeva zadostno preiskana, sicer pa vrniti v izpolnitev pristojnemu agrarnemu sodišču ali pristojnemu prvostopnemu občemu upravnemu oblastvu, če je agrarno sodišče delo že dokončalo, in potem izreče odločbo.

Višje agrarno sodišče vroča svojo razsodbo v prepisu strankam na recepis po prvostopnih občin upravnih oblastvih, v primeru, ki ga omenja 2. odst. § 64., pa priobči razsodbo strankam na podpis po občem upravnem oblastvu.

Končne in prehodne določbe.

§ 70.

Določbe XXVIII. poglavja kazenskega zakona, ki se nanašajo na sodnike rednih sodišč in državne uradnike in uslužbence civilnega reda glede kaznivih del storjenih pri izvrševanju službene dolžnosti, veljajo tudi za predsednike, člane sodišča, državne zastopnike in delovodje sodišč, ki so določeni po tem zakonu.

§ 71.

Kolikor ni s tem zakonom določenega kaj drugega, se uporabljajo predpisi zakona o sodnem postopku v civilnih sporih, ki velja za področje, za katero je pristojno agrarno sodišče.

§ 72.

Na zemljišča, za katera plača država bivšim gospodarjem odškodnino, se morajo čivčije, ki jih ima v mislih t. 1. § 2. tega zakona, vknjižiti takoj, ko postane razsodba izvršna.

Zemljišča, ki jih odkupuje država za osebe po §§ 6., 8., 9., 10., 13. in 15. tega zakona, se obremene s hipoteko v korist države kot upnika in ona ji služijo kot zastava, dokler ni dolg popolnoma poplačan. Vknjiženje nanje se more izvršiti z bremenom hipoteke, morejo pa se, obremenjena s hipoteko, tudi odsvojiti.

Bivšim gospodarjem se dovoljuje, da se morejo vknjižiti na zemljišča, ki so njihove lastne osebine (paraspur) in ki ne spadajo v nobeno agrarno razmerje, navedeno v § 2. tega zakona, in na zemljišča, ki so jih dobili kot odškodnino za odvzeto zemljo,

§ 73.

Če je bilo zemljišče, ki je odstopljeno po tem zakonu obdelovalcem, obremenjeno s hipoteko pred 27. februarjem 1919., se prisojena odškodnina v obveznicah ne izroči bivšemu gospodarju, temveč se polože obveznice z overovljenimi prepisi razsodb agrarnega sodišča in višjega agrarnega sodišča kot depozit pri pristojnem sodišču, ki razpravlja o depozitu in pokrije zahtevke hipotekarnih upnikov iz dela odškodnine, ki je deponiran v obveznicah pri sodišču.

Pri sodišču deponirane obveznice jamčijo za oni del hipotekarnih bremen, ki sorazmerno odpadejo na odkupljeno zemljišče. Če se upnik in bivši gospodar ne sporazumeta glede razdelitve depozita, izvrši razdelitev sodišče in razpravlja o depozitu po predpisih civilnega sodnega postopka.

Če so bila zemljišča, ki so v agrarnih odnošajih, kakor jih ima v mislih § 2. tega zakona, obremenjena s hipoteko po 27. februarju 1919. v nasprotju s prepovedjo čl. 22. predhodnih določb za pripravo agrarne reforme, se smatra izvršena obremenitev za nično.

§ 74.

Osebe, ki imajo po § 72. tega zakona pravico, da se vknjižijo na prisojeno zemljišče, vlagajo pri pristojnem sodišču prošnjo z overovljenim prepisom izvršne razsodbe agrarnega sodišča ali višjega agrarnega sodišča, v kateri prosijo, da se jim izda vknjižbena tapija.

Na te prošnje izdajajo pristojna sodišča nove tapije brez sodelovanja občinskih sodišč v smislu določb zakona o izdajanju tapij na področju kasacijskega sodišča v Beogradu in velikega sodišča v Podgorici od 30. maja 1931. in to potem, ko jih poprej navedejo v knjigo tapij.

Preden sodišče izroči tapije osebam, ki morajo po razsodbah, na temelju katerih se vknjižujejo, državi plačati odškodnino za zemljišče, ki ga mora država plačati bivšim gospodarjem, odobruje radi zavarovanja odgovarjajoče vsote z obrestmi v korist države kot upnika hipoteko na zemljišča, vpisana v tapijah, in odpravlja hipoteko, ki je v korist upnikov naložena bivšim gospodarjem kot dolžnikom, z imetij, na katera se navedenim osebam izdaja tapija.

Sodišče odloči z eno rešitvijo, da se tapija izda, vpiše v knjigo tapij, odobri hipoteka v korist države in odpravi hipoteka z imetja, na katero se nanaša nova tapija.

Hipoteko, ki je dovoljena v korist države, vpiše sodišče v intabulacijske knjige, v katere postavlja dan, ko se je izdala, in številko nove tapije in zabeleži v istih knjigah, da je prejšnja intabulacija odpravljena, pri čemer istotako zabeleži datum in številko nove tapije.

Za izdajanje tapij, odrejanje in odpravljanje hipotek se ne pobira nobena taksa.

§ 75.

Glede zemljišč, ki se prepuste obdelovalcem po 2. odst. §§ 10. in 77. tega zakona, veljajo, kar se tiče vknjiženja, predpisi zakona o naseljevanju.

§ 76.

Izjemno od predpisa 4. tega zakona je čivčija, ki si je poleg zemlje, ki jo ima kot čivčija, z nakupom pre-

skrbel še čez 15 hektarjev zemlje, dolžan plačati državi za zemljišče do 5 hektarjev, ki ga je država zanj odkupila od bivšega gospodarja, odkupno ceno po predpisih tega zakona.

Če je zemljišče, ki si ga je preskrbel, večje od 25 hektarjev, se čivčija ne more poslužiti pravice po § 6. tega zakona.

§ 77.

Obdelovalci, omenjeni v § 2. tega zakona, ki so odkupili od bivših gospodarjev zemljišča, ki so bila v agrarnem razmerju, preden je stopil ta zakon v veljavo, obdrže odkupljena zemljišča, agrarni odnošaji, ki so obstajali na takih zemljiščih, pa se smatrajo za popolnoma likvidirane in se ne morejo niti obdelovalci, niti bivši gospodarji okoristiti s predpisi tega zakona.

Če obdelovalci nimajo drugega lastnega zemljišča, odkupljeno pa jim ne zadostuje za vzdrževanje njihovih družin, se morejo, če imajo za to pogoje, poslužiti predpisov zakona o naseljevanju.

§ 78.

Za spore, ki jih ta zakon izrečno ne omenja, veljajo predpisi občega državlanskega zakona.

§ 79

Prepoveduje se bivšim gospodarjem, da bi svojo pravico do rente in odškodnine za zemljišča odstopili kakli drugi osebi, če pa se je tak odstop izvršil, preden je stopil ta zakon v veljavo, pa se proglašja za ničnega

§ 80.

Bivši gospodarji morejo izdati drugim osebam pooblastila za sprejem obveznic za prisojeno odškodnino in rento, vendar veljajo ta samo takrat, če so izdana in potrjena po pozivu, ki je odposlan bivšemu gospodarju radi sprejema obveznic.

§ 81.

Za one osebe, ki so odkupile od čivčij, ki so se izselili, ali drugih obdelovalcev zemljo z vsemi obveznostmi takih obdelovalcev do države in bivših gospodarjev, veljajo predpisi tega zakona kakor za druge obdelovalce, omenjene v §§ 4., 8., 9., 10., 13. in 15. tega zakona.

§ 82.

V vseh zadevah, v katerih so se vodili spori pri agrarnih in občih upravnih oblastvih po predpisih zakona o predhodnih odredbah za pripravo agrarne reforme, in ki so na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, bile še pri omenjenih oblastvih, državnem svetu in upravnih sodiščih, se prekine vsako daljnje poslovanje, bodisi da so glede njih že izdane od pristojne oblasti odločbe ali ne.

§ 83.

Vse take zadeve, kakor tudi zadeve, v katerih so bile prej izdane odločbe od pristojnega oblastva, pošljejo oblastva, omenjena v prejšnjem paragrafu, pristojnim organom občih upravnih oblasti prve stopnje, ki jih izroče pristojnim agrarnim sodiščem, takoj ko se sesta-

vijo; vsi prizadeti, ki so imeli spore, o katerih se je razpravljalo ali ne, pa se morajo obrniti s prijavi, da se naj o njih iznova razpravlja, na pristojna agrarna sodišča po predpisih tega zakona.

§ 84.

Davčne uprave na področju, omenjenem v § 1. tega zakona, ki so dajale poedinim osebam začasno rento od zemljišča, ki je v agrarnem razmerju, kakor tudi ministristvo za poljedelstvo sestavijo v roku 4 mesecev od dne, ko stopi v veljavo ta zakon, seznam takih oseb z navedbo, kdaj so prejele začasno rento in v katerem znesku in pošljejo te sezname pristojnim agrarnim sodiščem zaradi obveznega obračuna po t. 4. § 63. tega zakona.

§ 85.

Višje agrarno sodišče in vsa agrarna sodišča pošljejo svoje izvršne razsodbe v overjenem prepisu ministristvu za poljedelstvo, to pa zahteva na temelju § 30. tega zakona od oddelka za državne dolgove in državni kredit pri ministristvu financ, da pošlje potrebno število obveznic za izplačilo izvršnih razsodb pristojnim davčnim upravam radi izročitve bivšim gospodarjem, odnosno pristojnemu sodišču radi postopka po § 73. tega zakona.

§ 86.

Državni zastopniki pri agrarnih sodiščih zastopajo državo v vseh sporih, ki se pojavijo po tem zakonu; dolžni so varovati njene interese in prejemajo vsa naročila in navodila za svoje delo od ministristva za poljedelstvo ali neposredno od njegovih odposlancev.

§ 87.

Ko izvrše agrarna sodišča in višje agrarno sodišče svoje delo, izroče vse svoje spise, knjige in počat vrhovnemu poverjeništvu za agrarno reformo v Skoplju.

§ 88.

Minister za poljedelstvo predpiše pravilnik za izvršitev tega zakona, minister za finance pa izda pravilnik za izvršitev onih določb tega zakona, ki se nanašajo na izplačilo rente in odškodnine, na vso službo glede obveznic in na drugo finančno službo po tem zakonu.

§ 89.

Bivšim lastnikom in bivšim lastnikom gospodarskih pravic, ki so na podstavi prej sklenjenih mednarodnih konvencij in pogodb optirali za turško državljanstvo in se izselili iz države in katerim bi se morala na podstavi tega zakona izplačati izvestna odškodnina za pravico, ki se jim odvzema ali ki se jim je prej odvzela za namene agrarne reforme, se ne izplača predvidena odškodnina, dokler se ne izda daljnji zakon.

§ 90.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga podpiše kralj, obvezno moč pa dobi z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Z dnem, ko se ta zakon razglasi, prenehajo veljati vsi zakonski predpisi, ki so v nasprotju s tem zakonom.

V Beogradu, dne 5. decembra 1931. Br. 75.154/VI b.

Aleksander s. r.

Minister za poljedelstvo
M. Neudorfer s. r.
Videl
in pritisnil državni pečat
čuvár državnega pečata,
minister pravde
dr. Drag. S. Kojić s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle
P. R. Živković s. r.

663.

Mi

ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministrskega sveta

zakon

o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije za pospeševanje narodnega gospodarstva.*

Obče odredbe.

§ 1.

Državna razredna loterija s sedežem v Beogradu je avtonomna ustanova. Opravlja svoje posle po predpisih tega zakona in po pravilih o državni razredni loteriji.

Cisti dohodek državne razredne loterije se da na razpolago ministru za poljedelstvo za gospodarske namene, ko se odobri bilanca vsakega kola.

§ 2

Opravljanje loterijskih iger, prirejanje loterij in izdajanje srečk je izključna pravica države; vsi posli, ki se na to nanašajo, spadajo v pristojnost državne razredne loterije.

§ 3.

Delo in posle državne razredne loterije nadzira minister za poljedelstvo.

Državna razredna loterija jamči za vse svoje obveznosti napram drugim osebam s svojim rezervnim skladom in z vsemi svojimi nepremičninami in premičninami. Za vse njene obveznosti jamči tudi država.

Upravni odbor.

§ 4.

Državna razredna loterija ima svoj upravni odbor 15 članov, v katero število se ne šteje ravnatelj, ki je po svojem položaju član upravnega odbora.

Sedež odbora je v Beogradu.

Člane upravnega odbora postavlja minister za poljedelstvo za tri leta. Minister za poljedelstvo sme po poteku tega roka in najkasneje v enem mesecu postaviti na mesto posameznih članov, katerim je potekel mandat, nove člane odbora; če tega ne bi napravil, ostanejo isti člani tudi za daljnja tri leta v tem položaju.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. decembra 1931., št. 285/XCIII/672.

Upravni odbor voli izmed sebe predsednika, čigar mandat traja leto dni.

Če je predsednik bolan ali zadržan, opravljati svoje dolžnosti, ga nadomešča član odbora, katerega odredi upravni odbor.

§ 5.

Sklepi upravnega odbora se vpisujejo v knjigo »Zapisnik sej upravnega odbora« in so izvršni v vseh primerih, razen onih, za katere predpisuje ta zakon, da veljajo šele po odobritvi pristojnih ministrov.

§ 6.

Dolžnosti upravnega odbora so:

1. da daje iniciativo in smer vsemu poslovanju državne razredne loterije v mejah zakona in pravil;

2. da sestavi in predlaga proračun državne razredne loterije in da daje po svojih odposlancih pristojnim ministrom potrebna pojasnila;

3. da predlaga postavitve, napredovanja in odpustitve uradnikov in drugih uslužbencev državne razredne loterije;

4. da izdelava in predlaga načrt žrebanj za vsako kolo srečk;

5. da odloča glede izdelave in tiskanja srečk in glede nadziranja tega posla;

6. da odloča o podeljevanju in odvzemu pooblastil za prodajanje srečk državne razredne loterije;

7. da predpisuje način in daje navodila glede prodajanja srečk;

8. da sodeluje pri žrebanju srečk in da nadzira postopek pri tem poslu;

9. da skrbi za kratkoročno nalaganje gotovine, ki je občasno pri državni razredni loteriji, kakor tudi da skrbi za nakup vrednostnih papirjev in drugih vrednot za rezervne in druge sklade;

10. da odloča o finančnih vprašanjih glede poslov državne razredne loterije vobče;

11. da rešuje vse prošnje in pritožbe pooblaščenih prodajalcev srečk, kakor tudi zasebnikov, ki prihajajo v zadevah, ki so v zvezi s poslovanjem državne razredne loterije;

12. da odloča glede kazni pooblaščenih prodajalcev srečk za prekrške po tem zakonu in po pravilih za pooblašcene prodajalce;

13. da ukrene potrebno zoper morebitne zlorabe pri izdelavi in prodaji srečk, kakor tudi zoper pobijanje tiskalstva in prodaje prepovedanih srečk tujih loterij ali nedovoljenih loterijskih podjetij v državi;

14. da skrbi po ravnatelju glede plačila vseh terjatev državne razredne loterije in da ukrene potrebno za njih zavarovanje;

15. da razpisuje licitacije in da predlaga potrebno pristojnemu ministru v smislu zakona o državnem računovodstvu;

16. da predlaga pristojnemu ministru pravila in navodila za poslovanje ter nadzorstvo in kontrolo pravnih oseb in ustanov, katerim je pristojno oblastvo odobrilo prirejanje občasnih loterij, tombol in drugih iger, da se zavaruje pravilen postopek in da se preprečijo nepravilnosti v škodo občin ali zasebnih interesov kakor tudi interesov državne razredne loterije;

17. da predlaga po izkazani potrebi ministru za poljedelstvo izpremembe in dopolnitve tega zakona, pravil o državni razredni loteriji in pravil o pooblaščenih prodajalcih;

18. da nadzira po svojih članih celokupno poslovanje državne razredne loterije, da pregleduje redoma vsak mesec račune in knjižno stanje in da pregleda koncem vsakega polletja zaključni račun dotičnega kola srečk. Pravilnost teh računov se ugotavlja s podpisimi teh članov na mesečnih bilancah in na bilancah dotičnega polletja;

19. da pregleduje občasno po svojih članih poslovanje pooblaščenih prodajalcev srečk razredne loterije;

20. da odloča o vseh vprašanih, ki jih pošlje minister za poljedelstvo, kakor tudi o vseh drugih stvareh, ki se tičejo državne razredne loterije, kolikor ne določa ta ali kak drug zakon za to pristojnost koga drugega.

§ 7.

Račune državne razredne loterije pregledujejo naknadno še tudi glavna kontrola po krajevnem pregledovalcu računov.

Overjeni zaključni računi državne razredne loterije se pošljejo gospodu ministru za poljedelstvo na vpogled in odobritev kot pristojnemu nadzorstvenemu oblastvu; razrešuje pa jih glavna kontrola.

§ 8.

Člani upravnega odbora državne razredne loterije opravljajo vsak mesec dežurno službo po vrstnem redu, ki ga določa upravni odbor, in sicer po en ali dva po potrebi posla.

V tem času morata pregledati upravljanje in čuvanje vrednot državne razredne loterije. Vse vlaganje vrednot in denarja državne razredne loterije v tresorje ali dviganje iz njih se vrši v njih navzočnosti pod njuno kontrolo in na način, kakor predpisujejo to pravila o državni razredni loteriji.

§ 9.

Seje upravnega odbora vodi predsednik. Pravnoveljavno se mora sklepati, če je navzočna najmanj polovica članov in eden. Če so glasovi deljeni, se smatra da je sprejet sklep, za katerega je glasoval predsedujoči.

Upravni odbor izdelava poslovnik, po katerem uravnava svoje poslovanje, in ga predloži ministru za poljedelstvo v odobritev.

§ 10.

Minister za poljedelstvo predpiše v sporazumu z ministrom za finance in po predlogu upravnega odbora s pravilnikom nagrade, ki jih dobe člani upravnega odbora za udeležbo pri odborovih sejah in za posle, ki jih opravijo zunaj pisarne državne razredne loterije, za sodelovanje pri žrebanjih s pregledom knjig in računov ali za sodelovanje v drugih poslih, katere opravijo po tem zakonu ali po sklepkih upravnega odbora, kakor tudi dnevnice in druge stroške za potovanja po državi ali v inozemstvu v zadevah državne razredne loterije.

§ 11.

Upravni odbor dobi po zaključitvi računov vsakega kola srečk 1% čistega dobička v dotičnem kolu kot tantiemo, ki se obračuna in izplačuje po načinu, ki ga predpiše pravilnik o državni razredni loteriji.

Osebjem državne razredne loterije.

§ 12.

Državna razredna loterija ima za opravljanje svojih poslov to-le osebjem: ravnatelja, šefe oddelkov in potrebno število uradnikov, zvančnikov in služiteljev; njih število se določi v zakonu o sistemizaciji.

§ 13.

Osebjem državne razredne loterije mora imeti te-le kvalifikacije: ravnatelj in šef administrativnega oddelka, ki je pomočnik ravnatelja, morata imeti dovršeno pravno fakulteto z opravljenim diplomskim izpitom ali dovršeno visoko trgovsko šolo, ki je v rangu fakultete, z opravljenim končnim izpitom, vsi drugi uradniki pa državno trgovsko akademijo ali drugo trgovsko šolo v državi ali inozemstvu, ki je po rangu enaka državni trgovski akademiji.

§ 14.

Vse osebjem državne razredne loterije se postavlja in napreduje po odredbah zakona o uradnikih; letno ocenjanje se vrši po odredbah istega zakona.

§ 15.

Glede odgovornosti veljajo za vse uradnike in uslužbenec državne razredne loterije predpisi, ki veljajo za uradnike in uslužbenec ministrstva za poljedelstvo.

§ 16.

Osebjem državne razredne loterije pripadajo plača in vse doklade po zakonu o uradnikih.

§ 17.

Ravnatelj je neposredni administrativni starešina državne razredne loterije. Izvršuje sklepe upravnega odbora, podpisuje vse dopisovanje državne razredne loterije, z enim dežurnim članom upravnega odbora pa zastopa pravnoveljavno državno razredno loterijo napram drugim osebam.

§ 18.

Če je ravnatelj odsoten ali če ga ovirajo drugi razlogi, opravlja službo, ga nadomešča njegov pomočnik, če pa je tudi ta zadržan, tedaj pa član upravnega odbora, ki ga določi upravni odbor.

Ravnatelj je hkratu tudi tajnik upravnega odbora in posluje kot tak pri odborovih sejah.

§ 19.

Uradnikom preodkazuje delo v državni razredni loteriji ravnatelj, če pa je odsoten, njegov namestnik.

§ 20.

Uradnikom in zvančnikom, ki potujejo ali opravljajo posle razredne loterije zunaj stalnega službenega kraja, ki jim je določen, pripada povračilo potnih in drugih stroškov po predpisih, ki veljajo za državne uradnike.

§ 21.

Uradnikom državne razredne loterije pripada kot tantiema do 2% čistega dohodka državne razredne loterije. Ta tantiema se jim računa sorazmerno prejemkom, ki so vračunljivi za pokojnino.

Drugim uslužbencem določi namesto tantieme minister za poljedelstvo nagrado v sporazumu z ministrom za finance in po predlogu upravnega odbora državne razredne loterije.

Upravni odbor državne razredne loterije sme odločiti, da se odtegne uradniku, ki bi bil kaznovan v času enega kola, čela ali del tantieme za tisto kolo, če ugotovi, da bi bilo to upravičeno glede na splošno poslovanje in opravljanje dolžnosti tega uradnika v omenjenem kolu.

Neizplačana tantiema dotičnega uradnika se vloži v uradniški pokojninski sklad.

Zoper take odborove sklepe je dopustna pritožba na pristojnega ministra, čigar odločbe so izvršne.

Načrt žrebanja.

§ 22.

Minister za poljedelstvo določi na predlog upravnega odbora državne razredne loterije za vsako kolo načrt žrebanja in splošne predpise, ki obsegajo število srečk, ceno in velikost njihovih delov, število in višino dobitkov, čas in način izžrebanja, odredbe glede prodaje srečk, pogoje in roke za izplačilo dobitkov, postopek za prijavo in izplačilo izgubljenih, ukradenih in uničenih srečk, kakor tudi drugo, kar bi smatral za umestno, da igralci čimbolj razumevajo žrebanje, pri katerem sodelujejo.

§ 23.

Državna razredna loterija sme rezervirati za zavarovanje rizika zbog izgub, ki bi se pojavile, ker se ni prodalo dovolj srečk, dalje za kritje svojih režijskih stroškov, za pisarino in izplačilo nagrad svojim pooblaščenim prodajalcem, kakor tudi na račun svojega dobička največ do 33% vrednosti vseh srečk enega kola.

Ostanek se mora uporabiti za dobitke v smislu načrta o žrebanju.

Dohodki in skladi.

§ 24.

Brutto-dohodek državne razredne loterije tvorijo:

a) skupna vrednost vseh prodanih srečk;

b) vsota vseh dobitkov, ki padejo na srečke, ki se niso prodale;

c) vsi njeni dohodki iz nepremičnin in premičnin, vrednostnih papirjev in terjatev, kakor tudi dohodki rezervnega in drugih skladov ter

č) razni dohodki od neizplačanih dobitkov, zastaranih, izgubljenih itd. srečk, ki so se prodale, kakor tudi drugi slučajni dohodki.

§ 25.

Čisti dohodek se dobi, če se odbijejo od brutto-dohodka po predhodnem načrtu tega zakona:

a) vsi dobitki, ki padejo na prodane srečke;

b) vsota, ki se je izplačala kot nagrada prodajalcem srečk;

e) vse vsote napravljenih izdatkov po proračunu državne razredne loterije za dotično leto, pri čemer se računa tukaj tudi vsota odobrenih naknadnih kreditov;

č) razni drugi izdatki, ki se napravijo na podlagi zakona ali pravil o razredni loteriji.

§ 26.

Čisti dohodek po § 25. tega zakona po odbitku:

10% ministru za trgovino in industrijo za pospeševanje obrta in male domače industrije;

3% narodnemu invalidskemu skladu;

10% rezervnemu skladu državne razredne loterije; tantiem uradnikom in članom upravnega odbora ter sklada za amortizacijo zgradbe državne razredne loterije,

se daje na razpolago ministru za poljedelstvo za pospeševanje poljedelstva v smislu čl. 44. zakona o pospeševanju poljedelstva.

§ 27.

Za kritje morebitnih izgub pri loterijskem poslovanju je pri državni razredni loteriji rezervni sklad.

Vrednote rezervnega sklada morajo biti naložene državnih vrednostnih papirjih ali v takih, za katere jamči država ali v drugih varnih papirjih, ki se lahko novčijo.

Razen rezervnega sklada se smejo ustanoviti tudi drugi skladi za posebne namene.

O ustanovitvi teh skladov odloča minister za poljedelstvo v sporazumu z ministrom za finance in po predlogu upravnega odbora državne razredne loterije.

§ 28.

Rezervni sklad tvori vsa njegova sedanja premična in nepremična imovina.

Razen tega dotira državna razredna loterija pri zaključitvi računov vsakega kola rezervni sklad z 10% po bilanci ugotovljenega čistega dohodka.

§ 29.

Iz tega sklada se sme vzeti po sklepu upravnega odbora in po odobritvi ministra za poljedelstvo vsota, potrebna za gradnjo nove zgradbe državne razredne loterije ali za razširjenje in popravilo sedanje.

Prav tako sme upravni odbor po odobritvi ministra za poljedelstvo dajati iz tega sklada svojemu stalnemu osebju posojila za gradnjo hiš s pogoji in jamstvom, ki jih predpiše minister za poljedelstvo v sporazumu z ministrom za finance s posebnim pravilnikom.

Pooblaščeni prodajalci (kolektorji).

§ 30.

Pooblaščeni prodajalci srečk državne razredne loterije se smatrajo za njene službene in poslovne organe.

Oni odgovarjajo za vsako škodo, ki bi jo povzročili z nepravilnim delom ali neuvaževanjem predpisov in zakona o državni razredni loteriji, njenih pravil in odredb.

Srečke razredne loterije, ki so pri njih, se smatrajo za državno lastnino in se nanje ne more postaviti nikakršna prepoved za kakršnekoli dolgove kakor tudi ne

za davek, niti za terjatve države, občine in drugih samoupravnih teles.

V primeru stečaja ali smrti pooblaščenega prodajalca (kolektorja) je dolžno pristojno oblastvo na zahtevo državne razredne loterije in v prisotnosti določenega uradnika državne razredne loterije nemudoma, najkasneje pa v roku 48 ur začeti s popisovanjem srečk državne razredne loterije, ki se pri tej priliki najdejo in jih oddati upravi državne razredne loterije, da more državna razredna loterija sama nadaljevati izdajanje srečk onim, ki so s plačilom kupnine za prejšnje razrede pridobili do tega pravico. Prav tako se organom državne razredne loterije na njihovo zahtevo dajo na razpolago vse knjige, korespondenca in dokumenti, ki se nanašajo na voditev loterijskega posla in ki bi mogli služiti državni razredni loteriji kot potrebna obvestila.

Ko je predaja pri umrlem ali pri pooblaščenem prodajalcu, ki je v stečaju, tako najdenih srečk izvršena, se po poravnavi terjatev državne razredne loterije izroči previšek vrednosti v prvem primeru zapuščini, v drugem primeru pa stečajni masi pooblaščenega prodajalca.

§ 31.

Skupna nagrada za trud (provizija) ne more pri nobenem pooblaščenem prodajalcu nikakor znašati več nego 10% vplačila za vse prejete srečke, obračunavanje te nagrade pa se vrši po predpisih pravil za pooblaščenega prodajalca.

§ 32.

Pooblaščen prodajalec srečk so dolžni položiti pri državni razredni loteriji kot kavicijo za vsako celo srečko, ki se jim izda, znesek njene nominalne vrednosti, za njene dele pa sorazmerni del.

Kavicija jamči državni razredni loteriji za vse njene terjatve napram pooblaščenim prodajalcem iz loterijskih poslov, in sicer tako, da ima ona pravico, poravnati si iz te kavicije brez vsakega posredovanja sodišča ali drugih oblastev vso svojo terjatev, če ji oni ne poravnajo svojega dolga v pravem času.

V teh primerih more državna razredna loterija takoj prodati na borzi vse one vrednostne papirje, ki so med kavicijo, če kotirajo na borzi.

Vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, sme državna razredna loterija prodati na javni dražbi, ki se vrši v njenih prostorih, to pa šele po pretoku 15 dni po razglasitvi v službenih novinah.

Vsi stroški in takse pri prodaji vseh prej omenjenih vrednostnih papirjev gredo v breme dolžnika.

Neglede na položeno kavicijo jamčijo pooblaščen prodajalci državni razredni loteriji za svoje obveznosti tudi z ostalo svojo imovino.

Natančnejša določila o tem se predpišejo v pravilih za pooblaščenega prodajalca.

§ 33.

Pooblaščen prodajalec, ki izpolnjuje svoje dolžnosti malomarno in površno, ali ki postopajo proti predpisom, se kaznuje po dejanju in velikosti krivde z ukorom, denarno kaznijo do 2000 Din ali z odvzemom pravice za prodajanje srečk.

Te kazni izreka upravni odbor državne razredne loterije. Njegove odločbe so izvršne in proti njim ni dopustna pritožba.

Za dejanja, kazniva po kazenskem zakoniku, odgovarjajo pooblaščen prodajalci po določilih omenjenega zakona.

§ 34.

Minister za kmetijstvo more napraviti izjemo od § 2. tega zakona, in po zaslišanju upravnega odbora državne razredne loterije dovoliti poedinim ustanovam prirejanje loterij in loterijskih iger (tombol itd.) v gospodarske in človekoljubne namene.

§ 35.

Od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo se prepo-veduje:

1. Izdajanje srečk in prirejanje loterijskih iger, tombol itd. brez pristojnega dovoljenja ali tudi z dovoljenjem, če se ne izvršijo v času in na način, kakor je določeno.

2. Prodajanje in posedovanje srečk in promes inozemskih loterij vobče.

3. Oglašanje prodaje srečk in promes inozemskih loterij v naših domačih listih, časopisih in knjigah ali razglašanje iste na kakršenkoli drug način kakor tudi reklamiranje srečk in promes v kateremkoli pogledu.

4. Trgovina s srečkami na obroke v obliki pogodb ali obročnih listov ali ustanavljanje loterijskih združb kot trgovinskih podjetij vobče.

Vendar more uprava državne loterije dovoliti pooblaščenim prodajalcem, da smejo osnovati med svojimi igralci igralne zajednice na večje število srečk na način in proti jamstvu, ki ju predpiše upravni odbor.

§ 36.

Izjemno od § 35., toč. 2., se dopušča posest srečk in promes loterij tujih držav zaradi osebne udeležbe pri igranju državljanom dotične države, ki potujejo skozi našo državo ali bivajo v njej začasno kot potniki.

Kazni.

§ 37.

Kdor izdaja srečke ali prireja loterije ali igranje tombol v nasprotju s § 35., toč. 1., tega zakona se kaznuje po obsegu podjetja in trajanju tega posla v denarju od 500 do 10.000 dinarjev.

Razen tega se mu odvzamejo in uničijo srečke, igralne priprave, tombolske karte in knjižice, ves material in pribor, ki se pri njem najde, se pa zaseže v prid državne loterije.

§ 38.

Za vsa kazniva dejanja, storjena po § 35. točkah 2., 3. in 4., se kaznuje krivec z denarno kaznijo od 2000 do 10.000 — dinarjev.

Z isto kaznijo se kaznujejo tudi lastniki in izdajatelji časopisov, knjig in listov v primerih, navedenih v točki 3. § 35. tega zakona.

V primerih kaznivih dejanj po § 35., točki 2., tega zakona se zaplenijo v korist državne razredne loterije tudi vsi papirji, srečke itd., katerih prodaja je prepo-vedana.

§ 39.

V primeru kaznivih dejanj po § 35., točki 1., tega zakona, ki se izvrše po upravnih dobrotoljub-

nih ali drugih društev in podjetij, se kaznujejo odgovorni člani uprave.

§ 40.

Če na kazni po tem zakonu obsojene osebe ne morejo plačati denarne kazni, se jim more denarna kazen izpremeniti v zapor in se jim pri tem računa dan zapora za 100 — dinarjev.

Prestajanje zaporne kazni se vrši analogno predpisom zakona o državnih monopolih.

Stroški prestajanja kazni grede v breme dohodkov državne razredne loterije.

Ovaditelji in osebe, ki primejo krivca.

§ 41.

Kdor ovadi ali prime onega, ki poseduje radi prodaje ali radi osebne udeležbe pri žrebanju prepovedane srečke ali promese tujih držav, mu pripade kot nagrada $\frac{1}{4}$ denarne kazni, ki se po tem zakonu izterja od krivca — tihotapca. Če je ista oseba ovadila in prijela krivca, ji pripada $\frac{1}{2}$ izterjane vsote.

§ 42.

Preiskava in sojenje krivcev po tem zakonu spada v pristojnost finančnih direkcij bodisi po njihovi lastni iniciativi ali na predlog organov državne razredne loterije kakor tudi po prijavi kakšnega drugega državnega ali samoupravnega oblastva ali privatnih oseb-ovaditeljev.

Zoper te odločbe so možna pravna sredstva analogno odredbam zakona o državnih monopolih.

Pravico, poslužiti se pravnega sredstva, imajo tudi ovaditelji in osebe, ki so krivca prijele, kakor tudi uprava državne razredne loterije.

§ 43.

V vsakem primeru kaznivega dejanja, ki se jim prijavi radi preiskave, so finančne direkcije dolžne, obvestiti upravo državne razredne loterije.

Prav tako morajo poslednji dostaviti v prepisu svoje rešitve glede kazni in o prekinitvi postopanja.

§ 44.

Pravila o organizaciji državne razredne loterije, o sestavi, pristojnosti in delu upravnega odbora, ravnatelja, šefov oddelkov in ostalega osebja, o njihovih dolžnostih in pravicah, pravila za pooblašcene prodajalce srečk kakor tudi vse drugo, kar je potrebno za izvrševanje tega zakona, predpiše minister za kmetijstvo na predlog upravnega odbora državne razredne loterije.

Prehodne odredbe.

§ 45.

Sedanji člani upravnega odbora državne razredne loterije ostanejo na svojih mestih še naprej do poteka triletne dobe od dneva, ko so bili imenovani na te položaje.

§ 46.

Dokler se še ne izda pravilnik, s katerim se uredi vprašanje prejemkov članov upravnega odbora, se po-

stopa še naprej, glede vsega tega po dosedanjih pravilih o državni razredni loteriji.

§ 47.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«, obenem pa prestane veljati zakon o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije radi pospeševanja narodnega gospodarstva z dne 31. decembra 1921. z izpremembami in dopolnitvami z dne 30. novembra 1925. kakor tudi vsa določila drugih zakonov, pravil in uredb, ki nasprotujejo odredbam tega zakona.

V Beogradu, dne 5. decembra 1931.

Aleksander s. r.

Minister za poljedelstvo

M. Neudorfer s. r.

VIDI

in pritisnil državni pečat

čuvar državnega pečata,

minister pravde

dr. Drag. S. Kojić s. r.

Predsednik

ministrskega sveta,

minister

za notranje posle

P. R. Živković s. r.

664.

Mi

ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra za poljedelstvo in po zaslišanju Našega predsednika ministrskega sveta

zakon

o izpremembi in dopolnitvi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih od 19. junija 1931.*

§ 1.

§-u 10. navedenega zakona se dodaja točka 10., ki se glasi:

Dosedaj nerazdeljena zemljišča s podzemeljsko drenažo in dosedaj nerazdeljena zemljišča, ki so pod vodo in zpostavljena povodnjim ter pridobljena za kulturo edinole s pomočjo samostojnih odvodnih naprav, spojenih z lastnimi postajami za sesanje vode, kolikor obstoje te drenaže, oziroma odvajalne naprave na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, kar se pa mora ugotoviti z obrazloženim strokovnim mnenjem izvedencev.

§ 2.

§-u 16., odstavku 1., se dodaja na koncu za besedo »ribnjake«: nadalje za proizvajanje konoplje, sladkorne pese in drugih industrijskih rastlin, za agrarno in mlekersko industrijo, za poljedelske tovarne špirta, za tovarne zdravilnih predmetov in končno za preskrbovanje zdravilnih kopališč.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. decembra 1931., štev. 285/XCIII/671. — Zakon glej »Službeni list« štev. 263/42 iz leta 1931.

§ 3.

§-u 24., navedenega zakona se za odstavkom 3. dodaja nov odstavek, ki se glasi:

V drugih krajih velja določba odstavka 2. tega paragrafa samo za primere, kjer sega gozd do selišča samesa, in se more radi zagotovitve razvoja selišča razlastiti od gozdne površine ona površina, ki je v notranjosti pasu 230 m, računajoč od hiš selišča.

§ 4.

§-u 37., navedenega zakona se dodaja nov odstavek, ki se glasi:

»Take poravnave morejo sklepati stranke tudi preden se izreče razlastitvena odločba v obliki kupoprodajnih pogodb, ki se morajo predložiti v odobritev pristojni banški upravi.«

§ 5.

§-u 65., navedenega zakona se dodaja za odstavkom 1. nov odstavek, ki se glasi: »Glede gozdov, ki jih ima v mislih t. 3. § 10. zakona, more dovoliti minister za poljedelstvo po identifikaciji zadevnih parcel, tudi še preden se pravomočno ugotovi objekt, da se pri zadevnih zemljiškoknjižnih vložkih izbriše prepoved odsvojitve in obremenjevanja.«

§ 6.

§-u 67. navedenega zakona se dodaja odstavek 8., ki se glasi:

»V primerih, kjer je veleposestnik dal za odkup patronatnih obveznosti tudi večje površine zemljišča, ki je oddeljeno za namene agrarne reforme, se na ta način ustvarjeno stanje ne menja.«

§ 7.

V onih primerih, kjer so se agrarni interesenti o priiliki nakupa agrarnega zemljišča z veleposestnikom pogodili za kupnino v žitu ali alternativno v denarju in žitu po notranju na novosadski ali kaki drugi naši produktivni borzi, je merodajna cena svetovne paritete žita v Liverpoolu, odnosno na Dunaju, če novosadska produktivna borza vobče ne notira, odnosno če notira cene, določene z našim zakonom o žitu.

§ 8.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

V Beogradu, dne 5. decembra 1931.

Aleksander s. r.

Minister za poljedelstvo
M. Neudorfer s. r.

Videl Predsednik ministrskega
in pritisnil državni pečat sveta in minister za notranje
čuvar državnega pečata, posle
minister pravde
dr. Drag. S. Kojić s. r. P. R. Živković s. r.

665.

Mi

ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra
za poljedelstvo in po zaslišanju predsednika Našega mi-
nistrskega sveta

zakon

o izpremembi in dopolnitvi zakona o naseljevanju v južnih krajinah od 11. junija 1931.*

§ 1.

§-u 59. se dodaja nov odstavek, kot tretji po redu, ki se glasi:

»Vrhovni poverjenik za agrarno reformo v Skoplju more takoj namestiti svojega delegata, čigar pravice, omejenjene v §-u 37., odstavku 3., veljajo tudi glede sedaj obstoječe Zveze agrarnih zajednic in glede agrarnih zajednic, včlanjenih pri tej zvezi ter osnovanih po zakonu o osnavljanju agrarnih zajednic kot zadrug od 20. maja 1922. in po zakonu o poljedelskih in obrtniških zadrugah od 3. decembra 1898., kakor tudi glede vseh drugih zadrug, ki so včlanjene ali se bodo včlanile pri sedanji Zvezi agrarnih zajednic in bodoči Zvezi agrarnih zadrug v Skoplju.«

§ 2.

§-u 59. se dodaja nov odstavek, kot četrti po redu, ki se glasi:

»Minister za poljedelstvo more po svoji uvidevnosti prenesti na delegata vrhovnega poverjenika za agrarno reformo pravice in dolžnosti upravnega odbora Zveze, postaviti nadzorni odbor in po potrebi tudi posvetovalni odbor.«

§ 3.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

V Beogradu, dne 5. decembra 1931.

Aleksander s. r.

Minister za poljedelstvo
M. Neudorfer s. r.

Videl in pritisnil državni pečat čuvar državnega sveta in minister za notranje
pečata, minister pravde posle
dr. Drag. S. Kojić s. r. P. R. Živković s. r.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. decembra 1931., št. 285/XIII/669. — Zakon gl. »Službeni list« št. 302/48 iz leta 1931.

Uredbe osrednje vlade.

666.

Na podstavi čl. 3., odstavka 1. in čl. 42., odstavka 2. zakona o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezní z dne 14. junija 1928. predpisujem ta-le

pravilnik

o uporabi in izvrševanju ukrepov za zaščito zoper živalske kužne bolezní in za njih zatiranje.*

Slinavka in parkljevka (aphtae epizooticae).

1. Posebne ukrepe za odvracanje in zatiranje slinavke in parkljevke predpisujejo čl. 49. in 52. zakona.
2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnjem postopku do ugotovitve bolezní predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.
3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kaknega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, se mora izvršiti preiskava tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje, v katerem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.
4. Za sumne se smatrajo tisti parkljarji, ki so bili v isti staji ali na kakem drugem kraju z živalmi, obolenimi za slinavko ali parkljevko, ali ki so bili v poslednjih 14 dneh z njimi v neposredni ali posredni dotiki.
5. Ubijanje bolnih ali sumnih živali se predlaga ministrstvu za poljedelstvo brzojavno samo v primeru, določenem v odstavku 1. čl. 49. zakona. V predlogu se navedejo vse okoliščine, ki so važne za odlok, zlasti kako se je kužna bolezen zatrosila, njeno trajanje, število, uporaba in prilična vrednost živali, ki bi se morale ubiti, kakor tudi lega zakuženega dvorca.
6. Če sta se kje pojavili slinavka in parkljevka ali sum teh bolezní, mora občinsko oblastvo o tem takoj in po najkrajši poti (brzojavno, telefonski) obvestiti pristojno obče upravno oblastvo, ki pošlje še isti dan svojega veterinarja, da izvrši na mestu samem preiskavo.
7. Če se ob tej priliki ugotovita slinavka in parkljevka, se morata o tem brzojavno obvestiti pristojna banska uprava in ministrstvo za poljedelstvo. Razen tega se izvrše v tem primeru brez odlašanja sledeči ukrepi:

A. V ogroženem območju.

- a) Za ogroženo območje se smatrajo vse nezakužene občine v zakuženem srezu, kakor tudi vsi srezí, ki meje na zakuženi srez, in mesta, ki so v zakuženih ali v ogroženih srezih.
- b) V ogroženem območju se mora zdravstveno stanje parkljarjev trajno nadzirati in vsak primer okuženja, pa tudi sum istega, nemudoma prijaviti najkrajšim

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 8. maja 1931., št. 102/XXXI/225. — Zakon gl. »Uradni list« št. 287/80 iz leta 1928.

potem občemu upravnemu oblastvu, ki postopa dalje, kakor predpisuje toč. 6. To nadzorstvo se poveri veterinarjem, kjer teh ni, izvrše občasen pregled parkljarjev na sedežu občin za to določeni občinski organi, v vaseh pa vaški stariesine po navodilih, katera jim dajo veterinarji. Pregled se sme izvršiti tudi tako, da se priženejo parkljarji na kako primerno mesto, če pa so stalno zunaj tega mesta, se pregledajo tamkaj.

c) Pregledovalci morajo obvestiti o izvršenem pregledu pristojno občinsko oblastvo, le-to pa redoma vsako soboto pristojno obče upravno oblastvo.

č) Posestnike živali je treba poučiti, kako morejo obvarovati svojo živino te kužne bolezní, razen tega pa jih je opozoriti na dolžnost in potrebo prijavljanja, zlasti prvih primerov obolenja.

d) Veterinarji so dolžni, da se posebno zanimajo za zdravstveno stanje parkljarjev v območju, kjer vrše službo.

B. V zakuženem območju.

a) V zakuženem kraju se morajo takoj popisati vsi parkljarji. Nastale izpremembe mora občinsko oblastvo takoj vpisati v ta popis.

b) Občina, v koje območju je zakužen kraj, kakor tudi vse njeje sosedne občine, se morajo postaviti pod strogo zaporo (zakuženi okoliš).

c) Da se skrajša trajanje kužne bolezní, se izvrši v zakuženem kraju umetno zakuženje ogroženih živali, za uporabo seruma pa je treba dobiti predhodno dovoljenje ministrstva za poljedelstvo.

č) Na vseh cestah, ki vodijo v zakužene ali ogrožene kraje, se postavijo stalne straže, ki morajo biti dobro poučene glede poverjene jim dolžnosti, zlasti glede prepovedi odgona, progona in dogona parkljarjev, pa tudi glede uvoza, provoza in izvoza stvari, ki utegnejo biti nosilci kali slinavke in parkljevke.

Tem osebam je treba dati na razpolago potrebna sredstva za razkužitev.

d) Sosedna občinska oblastva je opozoriti na nevarnost, ki preti od širjenja kužne bolezní, in jim je priložiti ukrepe, ki so se izvršili zbog pojavnosti te kužne bolezní v zakuženi občini.

e) V zakuženem okolišju se prepove vsa trgovina s parkljarji, kopitarji, perutnino in s stvarmi, ki utegnejo biti nosilci kali slinavke in parkljevke. Obče upravno oblastvo sme vendarle izjemoma na predlog svojega veterinarja ob odrejanju nujnih varnostnih ukrepov izdati od primera do primera posebna dovoljenja za prodajo kopitarjev, kakor tudi zdravih in nesumnih parkljarjev v območju tega okoliša. V živinskih potnih listih takih živali se mora pristaviti opomba: »Za krajevni promet.«

Prav tako sme obče upravno oblastvo na predlog svojega veterinarja in ob odrejanju nujnih varnostnih ukrepov v zakuženem okolišju izjemoma dovoliti promet z jajci in z zaklano in oskubljeno perutnino.

f) Poleg tega se prepove v zakuženem okolišju: ves svobodni promet s parkljarji; obenem se odredi stroga zopora hlevov in dvorcev za parkljarje ter perutnino in pse.

V vozove se smejo vprezati samo kopitarji, kjer pa teh ni, sme obče upravno oblastvo izjemoma dovoliti, da se ob varnostnih ukrepih uporabljajo za opravljanje najpotrebnejših in neodložljivih poljedelskih del tudi zdrava goveda.

Dovoljenje, da se smejo uporabljati sumne živali za delo v zakuženem okolisu, daje obče upravno oblastva na predlog svojega veterinarja samo izjemoma in s pogojem, da ne pride ta živina v dotiko z zdravo živino, da ne pride v tuje dvorce in da ne hodi po cestah, po katerih se vodijo zdravi parkljarji.

Z istimi pogoji in samo ob nedostajanju kopitarjev sme dovoliti obče upravno oblastvo, da se uporabljajo bolne živali.

Prepoveduje se odgon parkljarjev na skupno pašo; če pa so že na paši, se sme dovoliti, da ostanejo tamkaj pod trajnim nadzorstvom še naprej, vendar s pogojem, da se ne povrnejo domov.

Če nastopi slabo vreme ali če bi ne bilo več paše, se sme dovoliti, da se odženejo parkljarji ob potrebnih varnostnih ukrepih s paše domov ali na drug pašnik.

Prepoveduje se pašnja parkljarjev v bližini cest in potov, v zakuženih krajih pa skupno napajanje živine. Napajanje se izvrši tako, da se prinaša voda v dvorce in staje.

V nobenem primeru se ne sme dovoliti, da se uporablja, prodaja, podarja ali predeluje nekuhano mleko iz zakuženih hlevov in dvorcev.

Prepoveduje se odnašanje mleka, mlečnih izdelkov in odpadkov iz zakuženih krajev.

Dokler je kak dvorec zakužen, je prepovedano tudi, odstranjevati gnoj iz njega. V takih dvorcih se zbirajo gnojila na primernem mestu in se polijejo s sveže pripravljanim apnenim mlekom.

8. V zakuženih hlevih morajo biti potrebna sredstva za čiščenje in razkužitev rok in obutve tistih oseb, ki oskrbujejo živino.

9. Zakol zdravih in tudi bolnih živali v zakuženem okolisu radi uporabe njih mesa za potrošnjo dovoljuje obče upravno oblastvo na predlog svojega veterinarja.

Na živinskih potnih listih takih živali se mora napisati opomba: »Iz zakuženega območja, izključno za zakol.«

10. Kože poginulih ali zaklanih bolnih živali se razkužijo na mestu, kjer se je odrla koža od živali.

11. Posesnikom bolnih živali se morajo dati navodila, kako naj zdravijo bolno živino, poleg tega pa jih je treba opozoriti, da se ta bolezen prav lahko prenese tudi na človeka.

12. Ciganom-klatežem, ki se zatečejo v zakuženem okolisu, se ne sme dovoliti odhod iz območja tega okoliša, marveč se jim določi kraj, iz katerega se ne smejo odstraniti, dokler traja kužna bolezen.

13. Prepovedano je odpremljati parkljarje, perutnino in vse predmete, ki utegnejo biti nosilci kužnih kalih slinavke ali parkljavke (seno, slama, kože, volna, gnoj itd.) iz območja zakuženega okoliša v nezakužene kraje zunaj območja zakuženega okoliša.

14. Vozni promet med zakuženimi in nezakuženimi kraji se dovoli v primerih skrajne potrebe, in sicer samo s konji, to pa s pogojem, da se konjska kopita in obroči koles dobro razkužijo, osebe pa, ki spremljajo vozove, morajo razkužiti roke in obutev (če so bosí, tudi noge), preden zapuste zakuženi kraj.

15. Prepovedano je voziti z volovsko vprego skozi območje zakuženega okoliša; prevoz s konjsko vprego skozi območje tega okoliša, če se ne more obiti, pa je dovoljen samo na potih in javnih cestah, vendar brez zadrževanja v krajih zakuženega okoliša. Pri izhodu iz območja, ki obseza zakuženi okoliš, se morajo konjska

kopita in obroči koles dobro razkužiti, pri spremljevalcih voz pa obutev in roke, pa tudi noge, če so bosí.

16. Trgovcem z živino, mesarjem, strojarjem, ciganom-klatežem in tudi vsem drugim osebam, ki krošnjarijo, se prepovedujeta prihod in prehod skozi območje zakuženega okoliša.

17. V zakuženih in ogroženih krajih se morajo postaviti zaupne osebe, ki naj stalno nadzirajo izvajanje določenih ukrepov in ki naj o svoji službi vsak dan obveščajo občinsko oblastvo. Neizpolnjevanje odrejenih ukrepov mora občinsko oblastvo čimprej sporočiti obče upravnemu oblastvu radi kazenskega postopka.

18. Pri vsakem primeru ugotovitve slinavke in parkljevke v kakem srezu ali mestu se pošlje takoj v zakuženi kraj veterinarski strokovnjak banske uprave radi ugotovitve bolezni, kakor tudi da preišče, če so napravljene vsi potrebni ukrepi za odvratanje te kužne bolezni in kako se izvajajo.

19. Svobodna trgovina, kakor tudi živinski sejmi in trženje z vsemi vrstami goved se prepovedujejo ne samo v zakuženem srezu, temveč tudi v vseh tistih srezih, ki meje na zakuženi srez, pa tudi v mestih, ki so v območju zakuženih in ogroženih srezov kot v okolisu, ki je ogrožen po tej kužni bolezni.

20. Prepovedano je gnati živino iz ogroženih in zbog tega zaprtih srezov in mest na sejme in trge, ki so v sosednih nezaprtih in neogroženih srezih in mestih.

21. Prodajanje kopitarjev, parkljarjev in perutnine je v ogroženem okolisu vezano na posebna dovoljenja banske uprave, ki se dajejo izjemoma in ob potrebnih varnostnih ukrepih.

22. Pri razglašanju kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

23. Razglasi se, da sta prestali slinavka in parkljevka, če ni več bolnih živali in če se v 14 dneh po poslednjem ozdravljenju, zakolu ali poginu ni pojavil niti en nov primer obolenja, če so se očistili in razkužili hlev, staja in orodje, in ko je izvršil pregled veterinar banske uprave.

Vranični prisad (anthrax).

1. Posebne ukrepe za odvratanje vraničnega prisada predpisuje čl. 53. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja; če se to upravičeno sumi, se mora izvršiti preiskava tudi v tem kraju. Razen tega mora preiskati, ali se niso odpemile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje. V tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Za sumne se smatrajo tiste živali, ki so bile v poslednjih 4 dneh v neposredni dotiki z bolnimi živalmi.

5. Če se pojavi vranični prisad v več kot treh dvorcih ali če se pojavi pri več kot treh živalih, se smatra, da se je pojavila ta kužna bolezen epidemčno.

6. Zakuženi dvorec se postavi pod zaporo. Sumne živali se ločijo od bolnih, če pa je v kakem hlevu obolelo več živali, se cepijo vse še zdrave živali iste vrste, ki so v dotičnem dvorcu.

7. Če se pojavi vranični prisad v kakem kraju v večjem obsegu in če je resna nevarnost njegovega daljnega širjenja, se sme odrediti zapora vsega kraja ali posameznih njegovih delov.

8. Bolnim in sumnim živalim se določijo posebna strezba, kakor tudi posebno orodje in posoda za krmljenje in napajanje. Te posode in pribor se ne smejo drugje uporabljati, dokler se ne razkužijo še v zakuženem hlevu ali pa v njegovi neposredni bližini.

9. Posestnike bolnih ali sumnih živali in osebe, ki so bile v neposredni dotiki s temi živalmi ali z njih trupli, je treba poučiti, da se prenese ta bolezen prav lahko tudi na človeka, da je nevarna in da se je je treba čuvati.

10. Osebe, ki imajo ranjene roke ali poškodbe na drugih nepokritih delih telesa, se ne smejo uporabljati za nego bolnih ali sumnih živali in tudi ne pri raztelesenju njih trupel.

11. V zakuženih hlevih morajo biti sredstva za čiščenje in za razkuženje rok in obutve oseb, ki oskrbujejo živino.

12. V zakuženih hlevih ne smejo spati ljudje. Taki hlevi se morajo po možnosti zatemniti, da po njih ne letajo muhe in da ne pridejo vanje. Poleg tega se mora poskrbeti, da se taki hlevi zadostno zračijo, da se gnoj odstranjuje in razkužuje in da se čisti pod in žlebi, po katerih se odteka seč, z vodo in s primernimi razkuževalnimi sredstvi.

13. Klanje sumnih živali v zakuženem kraju, uporabljanje in prodajanje posameznih delov, mleka in drugih njihovih proizvodov sme dovoliti obče upravno oblastvo na predlog svojega veterinarja. Zakol se mora izvršiti ob nadzorstvu veterinarja.

14. Raztelesenje trupel izvrši samo veterinar, pa tudi on se mora po možnosti omejiti izključno na bakteriološki pregled periferne krvi, ne da bi odprl truplo.

15. S trupel poginulih ali zbog vraničnega prisada ubitih živali se ne sme odreti koža, temveč se morajo ta trupla in njih deli s kožo in dlako vred napraviti neškodljiva in po možnosti sežgati. Do dokončne odstranitve se morajo trupla in njih deli položiti tako (pokriti z zemljo, slamo, plahkami itd.), da se prepreči, da pridejo z njimi v dotiko druge živali in muhe.

Če se ne morejo tako trupla napraviti neškodljiva na termični ali kemični način, marveč samo z zagrebjenjem, tedaj se mora koža predhodno sesekati na majhne komade. Trupla z vsemi deli se morajo zagrebsti v najmanj dva metra globoko jamo in posuti, preden se jama zasuje, z nepogašenim apnom, pomešanim s pepelom.

16. Vsi odpadki bolnih in sumnih živali, kakor tudi hlevski gnoj in stelja se morajo sežgati ali po predhodni razkužitvi zagrebsti v dva metra globoko jamo. Prav tako se mora uničiti tudi krma, ki so jo okužene živali ponesnažile.

17. Periodično cepljenje živine se ne sme dovoliti v tistih krajih, v katerih ni stalnega vraničnega prisada. Proti cepljeni živini se uporabljajo isti varnostni ukrepi kakor proti sumni.

18. Veterinar se odpošlje radi preiskave in potrebni veterinarski policijski ukrepi se odredijo vedno tedaj, kadar se pojavi kak primer vraničnega prisada ali sum te kužne bolezni; ob tej priliki mora veterinar vzeti s seboj tudi potrebno cepivo.

19. Če se ugotovi pri preiskavi pri govedih ali pri konjih vranični prisad ali sum te kužne bolezni, se pošljejo kosci teh živali radi preiskave v za to določeni zavod, poginule živali pa se ocenijo v smislu odredb čl. 98. zakona.

Če se predlaga podpora, se je ravnati po odredbah čl. 106. zakona.

20. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

21. Če ima bolezen značaj epidemije, se razglasi, da je prestala, če se v 14 dneh po poslednjem ozdravljenju ali poginu ni pojavil niti en primer obolenja za vraničnim prisadom; če je ta bolezen nastopila samo v posrednih primerih, se razglasi, da je prestala, tedaj, če ni v zakuženih dvorcih več bolnih in tudi ne sumnih živali in če sta se v obeh primerih izvršila očiščenje in razkužitev hleva, staje in pribora.

Šuštavec (gangraena emphysematosa).

1. Za odvratanja šuštavec se uporabljajo odredbe točk 2., 5., 7., 8., 12., 15., 16., 18., 19., 20. in 21., ki veljajo za vranični prisad.

2. Klanje na videz še zdravih živali iz dvorca, ki je zakužen s šuštavcem, radi uporabe za ljudsko hrano, sme dovoliti obče upravno oblastvo, toda samo izjemo in ob nadzorstvu veterinarja.

3. Zaščitno cepljenje se dovoli samo v tistih krajih, v katerih se šuštavec često pojavlja. Proti živalim, ki so zaščitno cepljene, se uporabljajo isti varnostni ukrepi kakor proti sumnim.

Hemoragična septikemija divjačine in goved (septicaemia haemorrhagica bovim).

1. Za sumne se smatrajo tiste živali, ki so bile v poslednjih 4 dneh v neposredni dotiki z živalmi, ki so obbolele za hemoragično septikemijo divjačine in goved.

2. Da se prepreči širjenje teh kužnih bolezni in da se odvrnejo, se uporabljajo odredbe točk 2., 5., 7., 8., 12., 16., 20. in 21., ki veljajo za vranični prisad, za klanje zdravih in sumnih živali iz kakega zakuženega dvorca pa veljajo odredbe točke 13., za odstranjevanje trupel odredbe točk 15. in 16. z razliko, da se smejo kože odreti s trupel in dati po predpisani razkužitvi v promet.

Steklina (lyssa).

1. Posebne ukrepe za odvratanje stekline predpisujejo čl. 56., 57. in 58. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35., in 39. zakona.

3. Za sumne se smatrajo tiste živali, ki so prišle s steklimi ali stekline sumnimi živalmi v takšno dotiko, da ni izključena možnost prenosa kužne bolezni.

4. Če je sumni pes ali mačka ugriznil človeka, se taka žival redoma ne ubije in se mora, če je to brez nevarnosti mogoče, ujeti, na varnem mestu zapreti in dati veterinarju v opazovanje.

Edinole v primeru, če je žival očitno stekla in nevarnost, da ugrizne tiste, ki jo love, se sme ubiti, pri čemer je paziti, da se ne poškoduje lobanja (možgani) živali.

5. Obče upravno oblastvo odredi nemudoma varen zapor sumne živali kakor tudi veterinarski pregled in

opazovanje. Če so bile take živali ubite ali če so poginile v času zapora in opazovanja, se morajo brezpogojno raztelesiti.

6. Če je stekla ali sumna žival ugriznila ljudi, pa je za tem poginila ali bila ubita, mora veterinar izvršiti raztelesenje in brezpogojno poslati možgane ali njihove dele zavodu, ki je določen za preiskavo.

7. Žival je 4 mesece ločena in pod veterinarskim nadzorstvom.

Če je žival, ki se opazuje, ugriznila človeka, mora veterinar 5., 10. in 15. dan po poškodbi obvestiti o posledku opazovanja zdravnika, ki je cepil, odnosno dotični antirabični zavod, v katerega je bila ugriznjena oseba poslana radi cepljenja.

8. Če se more z veterinarskim pregledom ugotoviti, da so sumne živali, razen psov in mačk, zdrave in da ne kažejo nikakih izprememb v ponašanju, se smejo uporabiti za delo v območju, ki ga določi občje upravno oblastvo. Prepovedano je, da menjajo take živali med opazovanjem kraj.

9. Prepovedano je, klati stekle in stekline sumne živali radi uporabe mesa. Zakol ugrizenih živali takoj po ogrizu in radi uporabe njih mesa se sme dovoliti po uvidevnosti pristojnega veterinarja. Ugrizeno mesto z dotičnim organom ali organi pa se mora brezpogojno odstraniti.

10. S trupel poginulih ali radi stekline ubitih živali se ne sme odirati koža, temveč ta trupla in njihovi deli se morajo skupno s kožo in dlako zagrebsti v najmanj dva metra globoko jamo in posuti, preden se jama zasuže, z negašenim apnom.

11. Čiščenje in razkuženje prostora, v katerem so bile stekle ali stekline sumne živali, se mora izvršiti kar najbolj vestno. Prav tako se morajo očistiti in razkužiti stvari, ki so se v času bolezni uporabljale pri steklih ali stekline sumnih pseh in mačkah. Stvari manjše vrednosti se morajo sežgati.

12. Ukrepi, določeni v čl. 57. zakona, se uporabljajo tudi za tista območja, ki so ogrožena v posameznih primerih.

13. Ob posebni nevarnosti in po naravi primera samega se smejo ti ukrepi razširiti tudi na večje območje.

Odrejeni ukrepi veljajo najmanj 3 mesece.

14. Če zahtevajo posebni razlogi, se sme odrediti da psi iz kontumaciranega območja ne menjajo svojega kraja brez posebnega dovoljenja občega upravnega oblastva.

15. Za lovske in vprežne pse, kakor tudi za pse čuvaje, se smejo dovoliti izjeme samo v za to določenem območju in dokler se uporabljajo za namenjeno službo.

16. Posebno pozornost je treba posvetiti izvrševanju odredb, določenih v čl. 57. zakona, po potrebi pa tudi uporabi odredb čl. 58. zakona.

17. Pri razglašanju kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

Smrkavost (malleus).

1. Posebne odredbe za odvrčanje smrkavosti predpisuje čl. 60. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 45., in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li ni kužna bolezen prenešana iz kakega drugega kraja in če

se to upravičeno sumi, se mora izvršiti preiskava tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali v druge kraje; v tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Pojem suma okuženosti s smrkavostjo in postopek s sumnimi kopitarji je določen v čl. 60., odst. 4. zakona, kjer so v mislih samo tiste živali, ki so dovzetne za smrkavost.

5. Smatra se, da je prestal sum okuženosti po poteku 60 dni od dne, ko se je odstranila nevarnost kužne bolezni, in ko je diagnostični postopek izvršen brez pojavov, ki bi upravičevali sum kužne bolezni.

6. Tačas imamo tele diagnostične postopke:

- a) maleiniziranje,
- b) laboratorični pregled krvi in
- c) bakteriološko preiskavo.

7. Izvršiti se morata takoj pregled in maleiniziranje vseh kopitarjev v kraju, kjer se je pojavila smrkavost, pa tudi tistih kopitarjev, o katerih se sme sumiti, da so prišli v kako dotiko z bolnimi konji. Prav tako se mora izvršiti maleiniziranje v vsakem tudi malo sumnem primeru, kjerkoli se je pojavil, posebno konjev ciganov in poljedelcev.

8. Če se dobi z maleiniziranjem sumna reakcija, se pošlje kri sumnih živali pristojnemu zavodu v laboratorično preiskavo, sumne živali pa je treba vnovič maleinizirati.

9. Če se dobi z maleiniziranjem pozitivna reakcija in obstoji katerikoli klinični znak, ki vzbuja sum smrkavosti, se smatra, da je žival okužena s smrkavostjo.

10. Če se dobi z maleiniziranjem pozitivna reakcija in ni kliničnih znakov, se smatra žival za sumno smrkavosti, z njo pa se postopa po odredbah, določenih v toč. 4. in 5.

11. Če se tudi poleg vnovičnega diagnostičnega postopanja ne more popolnoma izključiti obstoj kužne bolezni, se smatra, da je kužna bolezen verjetna. Ubijanje takih živali se izvrši po predhodni odločbi banske uprave.

Ubijanje sumnih živali sme banska uprava odrediti ob upoštevanju odredb, določenih v čl. 60., odst. 6.

12. Pri vsakem raztelesenju ubitih živali se morajo poslati karakteristično izpremenjeni deli bolnih organov, zaobaleni po izdanem predpisu, pristojnemu zavodu v bakteriološko preiskavo.

13. Glede ocenitve, ki se mora izvršiti, preden se žival ubije, veljajo odredbe čl. 98. zakona, glede dajanja odškodnin pa odredbe čl. 99. zakona.

14. Dovoljenje, da se uporabijo sumne živali, ki so pod nadzorstvom, daje občje upravno oblastvo samo s pogojem, da ne pridejo te živali v tuje dvorce in da se drže ločeno od drugih dovzetnih živali.

15. Pri določitvi območja, za katero se dovoljuje uporaba takih živali, se upoštevajo preprečevanje širjenja kužne bolezni in gospodarske in krajevne razmere.

16. Dovoljenje za klanje sumnih živali radi uporabe mesa zavisi od strokovne izjave pristojnega veterinarja v vsakem primeru posebej. Zakol se sme izvršiti samo ob nadzorstvu veterinarja.

17. Za sumne živali se uporablja poseben hlevski pribor. Osebe, ki oskrbujejo take živali, je treba poučiti o možnosti prenosa smrkavosti na človeka, kakor tudi o veliki nevarnosti, ki izvira iz tega, naposled tudi o varnostnih ukrepih, ki jih je treba izvršiti.

18. Prenočevanje v zakuženih hlevih je prepovedano.

19. Osebam, ki imajo praske na koži, rane, srbenje (zlasti na nepokritih delih telesa) je prepovedano, biti pri takih živalih in jih oskrbovati.

20. Če se je v kakem kraju pojavilo več primerov smrkavosti in če je po nastalih okoliščinah upravičena bojazen, da okuženje ni ostalo krajevno omejeno samo na posamezne dvorce, odredi obče upravno oblastvo, da pregleda veterinar vse kopitarje tudi v ogroženem okolišju.

21. Če se zatečejo bolne ali sumne živali zunaj kraja, v katerem navadno bivajo, se izvrši pregled v kraju, v katerem so se zatele.

Če je ta kraj v drugem političnem srezu, se mora o tem takoj obvestiti dotično obče upravno oblastvo, da tudi le-to podvzame določene potrebne ukrepe.

22. S trupel poginulih ali radi smrkavosti ubitih živali se ne sme odirati koža, marveč se morajo ta trupla in njihovi deli čimprej s kožo in dlako napraviti neškodljivi. Do končne odstranitve se položijo trupla in njihovi deli tako (pokriti se morajo z zemljo, slamo, plahkami itd.), da se prepreči, da bi se jih dotaknili drugi kopitarji.

23. Če se taka trupla ne morejo napraviti neškodljiva na termični ali kemični način, temveč se morajo zakopati, tedaj se mora koža predhodno sesekati na drobne kosce. Trupla z vsemi deli se zakopljejo v najmanj dva metra globoko jamo ter se morajo preden se jama zasuje, posuti z negašenim apnom, pomešanim s pepelom.

24. Zakuženi hlevi in pribor se morajo dobro očistiti in po predpisih razkužiti. Prav tako se morajo razkužiti obleka in obutev tistih oseb, ki so imele opravka pri bolnih živalih.

25. Po potrebi in če se ta kužna bolezen pojavi v zelo nevarni obliki, se smejo uporabljati tudi drugi ukrepi, ki jih določa čl. 43. zakona.

26. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

27. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, ko so bolne živali ubite, ko ni več niti ene sumne živali in ko je po predpisih izvršeno očiščenje in razkužitev zakuženih hlevov in pribora.

Ovčje osepnice (variola ovina).

1. Posebne ukrepe za odvratanje ovčjih osepnic in za njih zatiranje predpisujeta čl. 61. in 62. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnjem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakoga drugega kraja in če se to upravičeno sumi, se mora izvršiti preiskava tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpemile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje; v tem primeru se mora izvršiti preiskava tudi v teh krajih.

Pregledati se morajo najprej nezakuženi, potem pa zakuženi dvorci posamič čim vestneje in tako, da ne ostane niti ena ovca nepregledana. Ovce se priženejo v lesu, se jemljejo druga za drugo, vržejo k tlom in pregledajo.

Če so zakuženi dvorci v bližini hiš iz druge vasi ali če se upravičeno sumi, da se utegnejo ovčje osepnice razširiti tudi v druge sosedne vasi, se morajo pregledati tudi ovce iz tistih vasi, in sicer vsaka lesa posebej in vsaka žival v lesi posebej.

4. Za sumne se smatrajo tiste ovce, ki so prišle poslednjih 14 dni v posredno ali neposredno dotiko z bolnimi ovcami.

5. Čim se ugotove v kakem kraju ovčje osepnice, se izvrši takoj točen popis vseh ovc v tistem kraju. Nasknadne izpremembe mora občinsko oblastvo takoj vpisati v seznam.

6. Občina zakuženega kraja se postavi pod strogo zaporo.

7. Na vseh cestah, ki vodijo v zakužene in v sosedne ogrožene kraje, se postavijo stalne straže, ki morajo dobro poznati poverjeno jim dolžnost, zlasti glede prepovedi odгона, progona in dogona ovc, kakor tudi glede prinašanja, prenašanja in iznašanja stvari, ki bi utegnile biti nosilci kali ovčjih osepnic.

8. Sosedne občine je treba kot ogroženo območje opozoriti na nevarnost, ki prihaja od širjenja kužne bolezni in jim je treba priobčiti ukrepe, ki so se podvzeli, ker se je pojavila ta kužna bolezen v občini.

9. Prepovedano je, imeti seime in trgovati z ovcami, prav tako tudi prodajati stvari, ki utegnajo biti nosilci kali te bolezni.

10. V zakuženem kraju je prepovedan odgon ovc na skupno pašo; če so ovce na pašnikih, oddaljenih od potov in javnih cest, se sme dovoliti, da ostanejo pod stalnim nadzorstvom tamkaj še naprej s pogojem, da se ne povrnejo domov.

Če nastopi slabo vreme ali če bi ne bilo več paše, se sme dovoliti, da se priženejo ovce iz paše domov ali na drug pašnik, vendar samo po cestah, po katerih ne hodijo ovce iz zakuženih dvorcev.

Prepovedano je gnati ovce na pašnike, na katerih so se pasle ovce z osepnicami.

Pašnja zdravih čred se sme dovoliti, če je dostop k pašniku po svoji legi tak, da ni nevarnosti za okuženje.

Prepovedano je pasti ovce v bližini potov in javnih cest.

11. V okuženi čredi se morajo ločiti sumne ovce od bolnih, prav tako pa se mora ločiti zdrava čreda od bolnih in sumnih in mora biti ena kot druga ločena na določenem kraju.

12. Do skupnih vodnjakov, napajališč in kopališč se ne smejo puščati ovce, ki so pod zaporo.

13. Prepovedano je gnati ovce iz nezakuženih ozemelj skozi okužene kraje; provoz (transport) ovc, namenjenih za zakol, se dovoli v vozovih in samo po poti in javnih cestah ter brez zadrževanja v območju zakuženih krajev.

14. Gnoj se sme odpravljati iz zakuženih les samo po čistih cestah in na tista polja, po katerih ne hodijo ovce iz nezakuženih les.

15. Krma in stelja, ki sta v zakuženem hlevu ali na njegovem podstrešju, se ne smeta spravljati iz zakuženega dvorca dotlej, dokler traja kužna bolezen.

16. Po odobritvi občega upravnega oblastva se sme prenašati iz zakuženih krajev volna v zaprtih vrečah po izvršeni razkužitvi (z namakanjem v vrelo ali apneno vodo).

17. Dokler traja kužna bolezen, se kože vobče ne smejo odpremljati iz zakuženih krajev; ko pa je kužna bolezen prestala, sme to pristojno obče upravno oblastvo dovoliti, če se želijo odpremiti pred 8 tedni, vendar samo, če so kože popolnoma suhe.

18. Osebe, ki oskrbujejo bolne ovce ali so v dotiki z njimi ne smejo iti v druge ovčje hleve in staje. Preden zapuste take osebe zakužene staje, si morajo očistiti in razkužiti roke in obutev.

19. Prepovedano je, gnati ovce iz območja zakuženega kraja. Gnati ovce na pašo iz drugih krajev zakužene ali ogrožene občine je dovoljeno s pogojem, da jih predhodno pregleda pristojni veterinar.

20. Tujim osebam, ki se bavijo z živinsko kupčijo, mesarjem, strojarjem, ciganom-klatežem in vsem drugim osebam, ki krošnjarijo, je prepovedano hoditi v zakužene kraje.

21. Zdrave ovce iz zakuženega kraja se smejo klati radi uporabe mesa za krajevne potrebe ob nadzorstvu pristojnega veterinarja.

22. Trupla poginulih ovc, ki so imele osepnice, se morajo odstraniti s kože, volno in odpadki na neškodljiv način, kjer pa je to mogoče, tudi sežgati.

23. Cepljenje ovc se sme izvršiti samo v primerih in s pogoji, določenimi v čl. 61. zakona. S cepljenimi ovcami se mora postopati kakor z ovcami, okuženimi z z isto boleznijo.

24. V okuženih in ogroženih krajih se morajo postaviti zaupne osebe, ki naj stalno nadzirajo izvrševanje odrejenih ukrepov in ki morajo o svojem delu vsak dan obveščati občinsko oblastvo. Neizpolnjevanje odrejenih ukrepov sporoča občinsko oblastvo čimprej občemu upravnemu oblastvu radi daljnega postopka.

25. Dokler traja kužna bolezen, se naj pristojni veterinar periodično pošilja v zakužene kraje.

26. Od vseh spredaj naštetih ukrepov je pri odvrčanju ovčjih osepnic poglobilni ta, da ne pridejo zdrave ovce v nikakršno dotiko z bolnimi ovcami, zlasti pri odgonu na skupno pašo ali prezimovališče.

27. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

28. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, če ni več niti bolnih niti sumnih ovc po poteku 6 tednov, odkar je ozdravela poslednja bolna ovca, ko se je izvršila razkužitev in ko je veterinar banske uprave napravil pregled.

Garjavost konj, oslov, mul in mezgov (scabies).

1. Posebne ukrepe za odvrčanje garjavosti kopitarjev predpisuje čl. 63. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni prenesla kužna bolezen iz kakega drugega kraja, in če se to upravičeno sumi, se mora preiskava izvršiti tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje; v tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Za sumne se smatrajo listi kopitarji, ki so prišli v poslednjih 40 dneh v posredno ali neposredno dotiko z garjavimi kopitarji.

5. Garjave in garjavosti sumne kopitarje je treba držati ločeno, hlevi pa se morajo imeti v čistem stanju. Za ločene kopitarje se mora uporabljati poseben pribor. Garjavi kopitarji se morajo postaviti pod zaporo, sumni kopitarji se pa smejo uporabljati tudi za delo, vendar samo z dovoljenjem občega upravnega oblastva in v za to določenem območju. Ta dovoljenja se dajejo s pogojem, da ne prihajajo taki kopitarji v druge hleve in da se drže ločeno.

6. Odgon zdravih kopitarjev je dovoljen samo tedaj, če se ločijo od bolnih, in s pogojem, da ne pridejo niti na pašo niti med potjo v dotiko z drugimi kopitarji.

7. Čim se ugotovi kužna bolezen, se pričnejo zdraviti garjavi kopitarji po navodilih veterinarja, ki jih mora dati posestniku živali, pa tudi vaškemu starešini takoj, ko je ugotovil garjavost. Ta navodila morajo upoštevati posestniki kopitarjev tudi ob pojavu novih primerov te bolezni v dotičnem kraju. Istočasno z zdravljenjem se izvršita vsakokrat tudi očiščenje in razkužitev hleva in vsega pribora, plaht itd., ki se uporabljajo za bolne kopitarje.

8. Živinska krma in stelja, ki sta bili v neposredni bližini bolnih kopitarjev, se ne smeta uporabiti za nesumne kopitarje.

9. Klanje garjavih kopitarjev zavisi od strokovnega mnenja veterinarja. Če so se pri zdravljenju uporabljala zdravila, ki dajo mesu poseben vonj ali ki ga napravijo škodljivega za zdravje, se zakol ne sme dovoliti.

10. Ko so se garjavi kopitarji ubili ali zaklali, se mora izvršiti vnovična razkužitev zakuženih hlevov, pribora in vseh predmetov, s katerimi so živali prišle v dotiko.

11. Kože poginulih, ubitih ali zaklanih garjavih konj se morajo, če bi se ne mogle neposredno predati strojarnam, razkužiti in se smejo odnesti samo, ko so popolnoma suhe.

12. Odrta trupla poginulih in ubitih konj se morajo odstraniti na neškodljiv način.

13. Občinsko oblastvo mora vsakih osem dni obvestiti obče upravno oblastvo o stanju in gibanju kužne bolezni, o izvršenih razkužitvah hlevov in pribora, kakor tudi o uspehu zdravljenja garjavih živali.

14. Na podstavi prejetih poročil mora obče upravno oblastvo svojega veterinarja poslati po potrebi v zakužene kraje, zlasti pa v primeru, če posestniki ne zdravijo bolnih kopitarjev po navodilih, ki so jih dobili od veterinarja.

15. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

16. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, ko ni več bolnih, niti sumnih kopitarjev in ko se je izvršila razkužitev.

17. Če zazna obče upravno oblastvo o kakem primeru garjavosti pri pseh in mačkah, odredi na podstavi določila čl. 63. zakona, da se morajo psi in mačke ubiti, če jih posestnik ne zdravi po navodilu veterinarja.

Garjavost ovc in koz (scabies).

1. Posebne ukrepe za odvrčanje garjavosti ovc in koz predpisuje čl. 63. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, se mora izvršiti preiskava tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremle, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje; v tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Bolne in sumne ovce in koze se postavijo pod zaporo, posestniku pa se naj priporoča, da pokolje okuženo čredo čimprej. Staje se morajo držati čisto, čreda pa, ki se žene v ali skozi zakužene kraje, se mora ustaviti. Z zdravilnim kopanjem bolnih in sumnih živali se mora pričeti čimprej. Če posestnik ne pristane na zakol, se morajo zdraviti tudi zdrave živali zakužene črede.

5. Zdravljenje se vrši po navodilih veterinarja. ki jih mora dati posestniku živali in tudi vaškemu staršini takoj, ko je ugotovil garjavost. Ta navodila morajo posestniki kopitarjev upoštevati tudi ob pojavu novih primerov te bolezni v dotičnem kraju. Istočasno z zdravljenjem se izvršita vsakokrat tudi očiščenje in razkužitev hleva in vsega pribora, plahit itd.

6. Odgon bolnih in sumnih ovc in koz sme dovoliti obče upravno oblastvo samo radi zakola in ob potrebnih varnostnih ukrepih.

7. Striženje bolnih ovc in koz se dovoli; volna se sme odnesti v domačem prometu samo v vrečah. Osebe, zaposlene pri striženju bolnih ovc in koz, morajo očistiti in razkužiti sebe, svojo obutev in obleko, kakor tudi pripravo za striženje, preden prične striči zdrave ovce.

8. Odredbe pod toč. 9., 10., 11., 13. in 14. z naslovom: »Garjavost konj, oslov, mul in mezgov« se uporabljajo tudi pri garjavosti ovc in koz.

9. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

10. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, ko so se vse bolne živali ubile ali poklale in ko se izvršita očiščenje in razkužitev les in pribora, če se je pričelo zdraviti, pa šele tedaj, ko poteče 30 dni od poslednjega zdravilnega kopanja in ko sta se izvršila očiščenje in razkužitev in ko spozna veterinar živali za zdrave tudi po navedenem času.

Sramna kuga konj (*exanthema coitale paralyticum, dourine*)

1. Posebne ukrepe za odvrčanje sramne kuge konj predpisuje čl. 64. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, mora izvršiti preiskavo tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremle, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje; v tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Za sumne se smatrajo tisti plemenski konji, ki so bili v poslednjih 12 mesecih ob spuščanju ali sicer v dotiki z bolnimi konji, od katerih se je mogla kužna bolezen prenesti.

5. Bolne in sumne kobile se morajo imeti v evidenci. Bolne kobile se morajo ožigosati na levi strani vratu s črko »D«, sumne pa s črko »S«.

Z bolnimi in sumnimi žrebci se mora postopati po odredbah čl. 64., odstavka 3. zakona.

6. Bolne in sumne kobile se ne smejo spuščati, prav tako tudi ne kobile, o katerih se sumi, da so se mogle okužili. Razen tega se ne smejo spuščati zdrave kobile iz zakuženih predelov, odnosno iz zakuženega okoliša po žrebcih iz zunanjih okolišev.

7. Bolni in sumni žrebci ter kobile ne smejo menjati svojega kraja.

8. Če ogroža ta kužna bolezen s svojim širjenjem več predelov dotičnega območja, se sme omejiti, po potrebi pa ustaviti ves promet s plemenskimi konji iz vsega tega območja in prav tako tudi v dotično območje (zakuženi okoliš).

9. Zakuženi okoliš določi banska uprava.

10. Prodajanje zdravih in nesumnih kobil v krajevnem prometu se sme dovoliti.

Na živinske potne liste teh živali se mora pristaviti opomba: »Za krajevni promet.«

11. Ubijanje bolnih kobil se sme odrediti, če posestnik na to pristane in če se sme pričakovati, da se prepreči s tem širjenje kužne bolezni. Glede ocenitve pred zakolom veljajo odredbe čl. 98. v zvezi z odredbo čl. 97. zakona.

Pri dajanju odškodnine se je ravnati po odredbah čl. 99. zakona.

12. Hlevi, v katerih so bili bolni konji in predmeti, ki so se uporabljali za vprego in za njih česanje in negovanje, se morajo po predpisih očistiti in razkužiti.

13. Kože okuženih živali se smejo uporabiti po razkužitvi in osužitvi.

14. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

15. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, če so vsi plemenski konji popolnoma zdravi, če ni več sumnih živali in če se je izvršila razkužitev zakuženih hlevov in pribora.

Mehurčasti izpuščaj konj in goved (*exanthema vesiculosum coitale*)

1. Posebne ukrepe za odvrčanje mehurčastega izpuščaja konj in goved predpisuje čl. 65. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, mora izvršiti preiskavo tudi v tem kraju. Razen tega mora veterinar preiskati, ali se niso odpremle, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje; v tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

4. Veterinar mora pregledati ne samo bolne, temveč tudi vse sumne živali in hkratu dati posestnikom navodila, kako naj zdravijo obbolele živali.

5. Za sumne se smatrajo tisti konji in goveda za plemenjenje, ki so prišli v poslednjih 14 dneh pri spuščanju ali sicer v dotiko z bolnimi plemenskimi konji, odnosno govedi.

6. Če se pojavi kužna bolezen v večjem obsegu, sme obče upravno oblastvo odrediti, da se morajo po veterinarju pregledati vsa plemenska goveda in konji dotičnega območja.

7. Zakuženi hlevi in pribor se morajo po predpisih očistiti in razkužiti.

8. Glede vprašanja razglasitve kužne bolezni se mora postopati po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

9. Razglasi se, da je kužna bolezen prestala, ko ni več bolnih, niti sumnih živali in ko se je razkužitev izvršila.

Svinjska kuga in svinjska septikemija (pestis suum. Septicaemia haemorrhagica suum).

1. Posebne ukrepe za odvrčanje svinjske kuge in svinjske septikemije predpisuje čl. 66. zakona.

2. Čim se pojavijo pri svinjah znaki, po katerih se sme sklepati na svinjsko kugo ali svinjsko septikemijo ali samo na sum te kužne bolezni, ali če bi poginila kaka svinja pod sumom te kužne bolezni, mora posestnik svinj prijaviti te primere brez odlašanja občinskemu oblastvu ali vaškemu starešini.

3. Prav tako mora prijaviti posestnik ali dotična oseba, kateri je poverjeno nadzorstvo nad svinjami, občinskemu oblastvu ali vaškemu starešini, če se pojavijo znaki, po katerih se sme slutiti svinjska kuga ali svinjska septikemija ali pa samo sum te kužne bolezni pri svinjah ene črede.

Obče upravno oblastvo ustavi, čim prejme o tem prijavo, daljnji odgon, odnosno provoz čred, in odredi, da se spravijo svinje dotične črede do ugotovitve bolezni v pripravne staje in da se ločijo od drugih svinj.

4. Prijaviti se mora takoj tudi tedaj, če se pojavi v kakem dvorcu ali staji med svinjami tekom 8 dni nov primer obolenja z istimi ali podobnimi znaki.

Vaški starešina mora napravljeno prijavo takoj predložiti občinskemu oblastvu, le-to pa občemu upravnemu oblastvu.

Čim dobi občinsko oblastvo o tem prijavo, izda predhodne ukrepe, ki jih predpisuje čl. 39. zakona.

Obča upravna oblastva morajo, čim se jim predloži prijava, takoj poslati na mesto samo svojega veterinarja, ki mora vzeti tudi potrebni serum radi morebitnega cepjenja svinj.

5. Če ugotovi veterinar svinjsko kugo ali svinjsko septikemijo ali če ugotovi samo sum teh bolezni, mora pregledati vse svinje v zakuženem kraju, po potrebi tudi v sosednih krajih ali v ogroženih predelih sosednih krajev.

6. Za sumne svinjske kuge se smatrajo tiste svinje, ki so bile v poslednjih 21 dneh z okuženimi svinjami ali z njihovim blatom v taki dotiki, da je verjetno, da so se tudi one okužile.

7. Za sumne svinjske septikemije se smatrajo tiste svinje, ki so bile v poslednjih 8 dneh v taki dotiki z okuženimi svinjami, odnosno z njihovim blatom, da je verjetno, da so se tudi one okužile.

8. Svinje, ki so v neposrednem sosedstvu z zakuženimi dvorci, se smatrajo v obeh primerih za okužene.

9. V zakuženih dvorcih se morajo ločiti zdrave svinje od bolnih. Zdrave svinje zakuženih dvorcev smejo biti v dvoriščni zapori, če je dvorec dobro zagrajen.

10. V dvoriščni zapori morajo biti tudi svinje še nezakuženih dvorcev, če se sumi, da so okužene.

11. V izjemnih primerih, kjer zahtevajo to upravljenei gospodarski razlogi in kjer se morejo ločiti zdrave svinje od bolnih, sme obče upravno oblastvo dovoliti, da se ženejo zdrave svinje iz zakuženih dvorcev na pašo; to pa se sme dovoliti samo s pogojem, da ne hodijo po

cestah, po katerih se ženejo svinje, za katere ni omejitve svobodnega kretanja, in da ne pridejo na pašniku v dotiko z drugimi svinjami.

Z istimi pogoji se smejo gnati na pašo tudi svinje iz nezakuženih dvorcev, ki so samo sumne kužne bolezni.

12. Da oboli čim manjše število svinj, se priporoča ob ugotovitvi svinjske kuge njih posestniku, da cepi še zdrave svinje.

13. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, mora izvršiti preiskavo tudi v tem kraju. Pri preiskovanju stanja stvari se ne sme prezreti, da se prenesejo te kužne bolezni često tudi z mesom svinj, zaklanih v dobi inkubacije. Razen tega mora ugotoviti, ali se niso odpremile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne živali tudi v druge kraje. V tem primeru se mora izvršiti preiskava tudi v teh krajih.

14. Če ugotovi veterinar svinjsko kugo ali svinjsko septikemijo, se omeji zapora praviloma samo na zakuženo stajo (hlev) ali dvorec.

15. Zapora kraja se odredi tedaj, če se pojavijo te kužne bolezni v istem kraju v več kot treh dvorcih. Po nevarnosti kužne bolezni in po krajevnih okolnostih se sme zapora razširiti tudi na ogrožene sosedne kraje, ali samo na kake njihove predele, neglede na to, kateri občini pripada dotični kraj.

16. Svinje, ki so sumne, da so okužene s svinjsko kugo, morajo biti 21 dni, če so pa sumne, da so okužene s svinjsko septikemijo, 8 dni ločene in v odrejenem prostoru. Rok teče od tistega dne, ko se je ugotovil sum kužne bolezni.

17. Prepovedano je, prignati druge svinje v zakužene dvorce; če se pa mora to zgoditi, je postopati z njimi tako, kakor s svinjami že zakuženega dvorca.

18. S svinjami, ki bi se prignale v dvorce, kjer so svinje, sumne okuženja, se postopa tako kot s svinjami, ki so že v dvorcu.

19. Če ogrožajo te kužne bolezni s svojim širjenjem več krajev dotičnega območja, se sme vsak promet s svinjami na celem dotičnem območju (zakuženem okolišju) omejiti ali pa popolnoma ustaviti.

20. Da se prepreči daljnje širjenje teh kužnih bolezni in če razsaja kužna bolezen v zelo nevarnem obsegu, se smejo v takem območju uporabljati po potrebi tudi drugi ukrepi, določeni v čl. 43. in 46. zakona, nadzorstvo in izvajanje potrebnih ukrepov pa se morata poveriti organu, ki ga za to določi občinsko oblastvo.

21. Prodajanje in klanje zdravih in nesumnih svinj za krajevno potrebo in promet se smeta izjemoma dovoliti. Na živinskih potnih listih takih svinj se mora pristaviti opomba: »Za krajevni promet«.

22. V kraju, ki je pod zaporo, ali v zakuženem okolišju, je prepovedano imeti svinjske sejme, prirejati razstave svinj, kakor tudi vsako kretanje čred, namenjenih za trženje.

23. Bolne in sumne svinje se smejo klati samo z dovoljenjem občega upravnega oblastva; veterinar jih mora pregledati pred zakolom in po njem. Da-li se sme uporabljati meso takih svinj ali njih posamezni deli za človeško hrano, odloči veterinar po izvidu in po zadevnih veljavnih predpisih.

24. Osebe, ki so bile zaposlene v zakuženih dvorcih, si morajo, preden jih zapuste, očistiti in razkužiti svojo obutev.

25. Trgovcem in brez nujne potrebe tudi drugim osebam je prepovedano zahajati v zakužene dvorce.

26. Strojarijem je prepovedano, strojiti svinjske kože v krajih in območjih pod zaporo, kjer pa se pojavijo te kužne bolezni samo v posameznih primerih, je prepovedano strojiti v zakuženih dvorcih, prav tako v dvorcih, ki so pod zaporo radi suma te kužne bolezni.

27. Gnoj iz zakuženih hlevov (staj) se mora politi z apnenim mlekom in spraviti, kjer je to mogoče, v zaprte jame. Tak gnoj se sme spraviti samo na polja ali livade, kamor ne pridejo svinje.

28. Kože svinj, ki so bolovale za svinjsko kugo ali svinjsko septikemijo, se smejo dajati v promet šele, ko so posušene.

29. Zdrave debele (pitane) svinje se smejo odpremiti iz dvorcev, ki so postavljeni pod zaporo zbog teh kužnih bolezni, ali zbog suma teh bolezni, v klavnice radi zakola z dovoljenjem občega upravnega oblastva s temi-le pogoji:

a) Upoštevalo se samo tiste svinje, ki niso sumne, da so obolele na svinjski kugi ali svinjski septikemiji (merjenje temperature). O tem se mora na mestu samem prepričati pristojni veterinar, ki izda potrilo o pregledu svinje in ki potrjuje njih nesumno zdravstveno stanje. V potrdilu mora navesti dan in uro izvršenega pregleda. To potrdilo mora spremljati pošiljke takih svinj.

b) Ta potrdila veljajo 24 ur, t. j. pregledane svinje se morajo najkasneje v 24 urah, računši od ure izvršenega pregleda, odpremiti v namembni kraj.

c) Odpremljati se smejo samo z vozovi, odnosno po železnici ali ladji, izvršiti pa se mora to čimprej.

č) Če se odpremljajo po železnici ali ladji, se morajo svinje do železniške ali ladijske vkladalne postaje odpremiti z vozovi in prav tako od razkladalne železniške ali ladijske postaje do klavnice.

d) Voz mora biti tako pripravljen, da iz njega ne more padati blato.

e) V vozovih, vagonu ali prostoru ladje, v katerem se odpremljajo take svinje, ni dovoljeno odpremljati hkratu druge zdrave in nesumne svinje.

f) Pretovarjenje svinj ni dovoljeno. Če bi se pa to moralo iz tehničnih razlogov zgoditi, se mora izvršiti čimprej in s popolnimi varnostnimi ukrepi.

g) Vozove, vagone in ladijske oddelke, v katerih so se odpremljale svinje, je takoj po uporabi temeljito očistiti in poostreno razkužiti. Na vagone pa je treba pri natovarjanju nalepiti listek: »Svinje iz zakuženih dvorcev, po raztovorjenju ojačeno razkužiti.«

h) O odpremi svinj je treba pravočasno obvestiti dotično klavnico, v katero se svinje odpremljajo in tudi občee upravno oblastvo, v čigar območju je klavnica.

i) Na živinske potne liste takih svinj je treba napisati opombo: »Iz območij pod zaporo, izključno za zakol.«

j) Svinje se smejo odpremljati samo v temeljito urejene klavnice, v katerih pregleduje klavno živino veterinar in kojih obrat je tako pripravljen, da izključuje prenašanje kužnih kali.

k) Meso takih svinj se sme uporabiti samo za domačo potrošnjo.

30. Neglede na to, ali so debele ali mršave svinje, ki izvirajo iz nezakuženih dvorcev, krajev ali območij pod zaporo, se smejo odpremiti z dovoljenjem občega upravnega oblastva tudi z istimi pogoji v klavnice, če je zakol neodločljiv,

31. Hlevi (staje) svinj, v katere se postavijo svinje, namenjene za trg, dalje napajališča, zbirališča, prav tako tudi vozovi, v katerih se odpremljajo svinje, namenjene za trg, končno tudi tehtnice, se morajo po vsaki uporabi temeljito očistiti in razkužiti.

32. Hlevi (staje), v katere se postavijo svinje, namenjene za trg, morajo biti tako zgrajeni, da se morejo temeljito razkužiti.

33. Osebe, ki se bavijo s preprodajo svinj, morajo kupljene svinje, ki so jih postavili v zbirališče, pred prodajo na lastne stroške bodisi v zbirališču samem, ali pa pred odpremo iz zbirališča na sejm ali v kak drug kraj (na vozovih, po železnici, ladji ali peš) zaščitno cepiti s serumom zoper svinjsko kugo. Izvzete so svinje, ki se odpremijo naravnost v klavnico radi zakola.

S serumom se morajo cepiti tudi svinje, ki jih ženejo preprodajalci s sejma po potih v druge kraje radi preprodaje.

Veterinar mora zabeležiti na živinskem potnem listu, da je cepil in označiti dan, kdaj je ta posel izvršil.

Po poteku 14 dni in ako se svinje v tem razdobju ne prodajo, pa se radi prodaje ženejo dalje po poti, se morajo te svinje vnovič cepiti.

Če posestnik, odnosno oseba, ki ji je poverjeno nadzorstvo nad takimi svinjami, po poteku 14-dnevnega roka ne bi dala svinj vnovič cepiti, se smatrajo za sumne in se postavijo kot take v primernem kraju pod zaporo, dokler se ne izvrši zopetno cepljenje.

34. Plemenske svinje se morajo praviloma odpremiti iz enega kraja v drugega na vozovih, če pa preti nevarnost okuženja pri tej odpremi, se sme odrediti, da se zaščitno cepijo s serumom zoper svinjsko kugo.

35. Občee upravno oblastvo sme predpisati, da se morajo svinje odpremiti na sejme samo na vozovih, kadarkoli preti nevarnost okuženja.

36. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

37. Razglasi se, da je svinjska kuga prestala, šele 21. dan, odkar je poslednja bolna svinja poginila ali bila zaklana ali je ozdravela in ko so bili zakuženi dvorei razkuženi.

38. Če so v zakuženih dvorcih poginile vse svinje, odnosno če so bile vse zaklane, se sme razglasiti takoj po razkužitvi, da je svinjska kuga prestala.

39. Svinje, ki so bile cepljene zoper svinjsko kugo z njenim živim povzročiteljem, se smejo dati v promet šele po poteku 21 dni, odkar so bile cepljene, in če se med njimi ne opazi noben primer svinjske kuge.

40. Razglasi se, da je svinjska septikemija prestala, ko poteče 8 dni, odkar je poginila poslednja bolna svinja ali ko je bila zaklana, odnosno je ozdravela in ko so bili zakuženi dvorei razkuženi.

41. Če so v zakuženih dvorcih poginile, odnosno bile zaklane vse svinje, se sme po izvršeni razkužitvi razglasiti, da je prestala svinjska septikemija.

42. Pri svinjski kugi, kakor tudi pri svinjski septikemiji, se mora prepričati pristojni veterinar o končnem stanju stvari in o izvršeni razkužitvi. Ob tej priliki mora veterinar pregledati vse svinje v dotičnem kraju.

Rdečica svinj (cerveau des sujs).

1. Posebne ukrepe z odvracanje rdečice svinj predpisuje čl. 67. zakona.

2. Čim se pojavijo pri svinjah znaki, po katerih se sme sklepati na rdečico svinj ali samo na sum iste, ali če bi poginila kaka svinja pod sumom te kužne bolezni, mora posestnik svinj prijaviti te primere brez odlašanja občinskemu oblastvu ali vaškemu starešini.

Vaški starešina mora take prijave brez odlašanja predložiti pristojnemu občinskemu oblastvu, le-to pa občemu upravnemu oblastvu.

Čim dobi vaški starešina prijavo, mora izdati predhodne ukrepe, ki jih predpisuje čl. 39. zakona.

3. Če se pojavijo znaki, po katerih se sme sklepati na rdečico svinj ali samo na sum te kužne bolezni pri svinjah v čredi, ki se žene ali prevaža po poti, mora posestnik, odnosno oseba, kateri je poverjeno nadzorstvo nad temi svinjami, to prijaviti občinskemu oblastvu ali vaškemu starešini.

Občinsko oblastvo ustavi, čim prejme o tem prijavo, daljnji odgon, odnosno prevoz čred in odredi, da se spravijo svinje do ugotovitve bolezni v pripravne staje, ločene od drugih svinj, in mora o tem poročati občemu upravnemu oblastvu, le-to pa pošlje takoj na mesto samo svojega veterinarja, ki mora vzeti s seboj potrebno cepivo za cepljenje svinj.

4. Če ugotovi veterinar rdečico svinj ali samo sum te bolezni, mora pregledati vse svinje v zakuženem kraju, po potrebi tudi v sosednih krajih in tudi v ogroženih predelih sosednih krajev.

5. Za sumne se smatrajo tiste svinje, ki so bile v poslednjih 8 dneh z okuženimi svinjami, odnosno z njih blatom v taki dotiki, da je verjetno, da so se okužile.

6. Svinje iz neposrednega sosedstva zakuženih dvorcev se smatrajo za okužene in jih je treba takoj cepiti.

7. V zakuženih dvorcih se morajo zdrave svinje ločiti od bolnih. Zdrave svinje zakuženih dvorcev se morajo takoj cepiti in ne smejo zapustiti dvorca, če pa dvorec ni dobro zagrajen, se morajo svinje zapreti.

8. V dvoriščni zapori morajo biti tudi svinje nezakuženih dvorcev, če so sumne; tudi nje je treba takoj cepiti.

9. V izjemnih primerih in kjer je to dovolj upravičeno, sme obče upravno oblastvo dovoliti, da se ženejo zdrave svinje iz zakuženih dvorcev na pašo; to pa se dovoli samo s pogojem, da se pred tem cepijo in da ne hodijo po potih, kjer se ženejo svinje, ki niso omejene v svobodnem gibanju in končno, da na pašniku ne pridejo v dotiko z drugimi svinjami.

Z istimi pogoji se smejo gnati na pašo tudi svinje iz nezakuženih dvorcev, o katerih se sumi, da so okužene.

10. Da oboli čim manjše število svinj, se priporoča ob ugotovitvi rdečice svinj posestnikom, da cepijo vse svinje nezakuženih dvorcev in dvorcev, ki niso pod zaporo.

11. Pri preiskavi mora veterinar ugotoviti, da-li se ni kužna bolezen prenesla iz kakega drugega kraja in če se to upravičeno sumi, mora izvršiti preiskavo tudi v tem kraju. Razen tega mora ugotoviti, ali se niso odpremile, preden se je ugotovila kužna bolezen, v kritičnem času bolne ali sumne svinje tudi v druge kraje. V tem primeru mora izvršiti preiskavo tudi v teh krajih.

12. Če ugotovi veterinar rdečico svinj, se omeji zapora praviloma samo na zakuženo stajo (hlev), odnosno dvorec.

13. Zapora vsega kraja se odredi tedaj, če se pojavi ta kužna bolezen v več kot treh dvorcih istega kraja.

Po nevarnosti kužne bolezni in po krajevnih okolnostih se smejo postaviti pod zaporo tudi ogroženi so-

sednj kraji ali samo njih predeli, neglede na to, kaki občini pripada dotični kraj.

14. Sumne svinje morajo biti 8 dni ločene v odrejenem prostoru. Rok teče od tistega dne, ko se je ugotovil sum kužne bolezni.

15. Prepovedano je, prignati svinje v dvorce, ki so postavljeni pod zaporo. Če bi se pa vendarle morale prignati, se mora z njimi postopati tako, kakor s svinjami, ki so že v teh dvorcih.

16. V kraju, ki je pod zaporo, je prepovedano imeti sejme svinj, prirejati razstave svinj in goniti črede svinj, namenjene za trg.

17. Bolne in sumne svinje se smejo klati samo z dovoljenjem občega upravnega oblastva; veterinar jih mora pregledati pred zakolom in po njem. Da-li se sme uporabljati meso ali posamezni deli za človeško hrano, odloči veterinar po izvršenem pregledu po veljavnih predpisih.

18. Osebe, ki so bile zaposlene v zakuženih dvorcih, si morajo, preden jih zapuste, očistiti in razkužiti svojo ožutev.

19. Trgovcem in brez nujne potrebe tudi drugim osobam je prepovedano, zahajati v zakužene dvorce.

20. Strojarijem je prepovedano, strojiti svinjske kože v zakuženih dvorcih, kakor tudi v dvorcih, ki so pod zaporo radi suma te kužne bolezni.

21. Gnoj iz zakuženih hlevov (staj) se mora politi z apnenim mlekom in spraviti, kjer je to mogoče, v zaprte jame. Tak gnoj se sme spraviti samo na polja ali livade, kamor ne pridejo svinje.

22. Kože svinj, ki so болоvale za rdečico, se smejo dati v promet, ko so se razkužile.

23. Zdrave svinje, ki so postavljene pod zaporo, se smejo odpremiti z dovoljenjem občega upravnega oblastva v klavnice radi zakola s temi-le pogoji:

a) Upoštevajo se samo nesumne svinje. O tem se mora na mestu samem prepričati pristojni veterinar in izvršiti cepljenje teh svinj s serumom. Zanje izda veterinar potrdilo, s katerim potrjuje njih nesumno zdravstveno stanje in da so cepljene. Potrdila veljajo 24 ur, t. j. pregledane in cepljene svinje se morajo odpremiti najkasneje v 24 urah, računši od ure izvršenega pregleda, v namembni kraj.

b) Opremljati se smejo samo z vozovi, odnosno po železnici ali ladji, izvršiti pa se mora to čimprej.

c) Če se odpremljajo po železnici ali ladji, se morajo svinje odpremiti do železniške ali ladijske vkladalne postaje z vozovi, in prav tako od raztovorne železniške ali ladijske postaje do klavnice.

č) Voz mora biti tako pripravljen, da ne more padati iz njega blato.

d) V vozovih, vagonu ali prostoru ladje, v katerem se odpremljajo take svinje, ni dovoljeno odpremljati hkratu druge zdrave in nesumne svinje.

e) Pretovarjenje svinj ni dovoljeno. Če bi se pa to moralo zgoditi iz tehničnih razlogov, se mora izvršiti čimprej ob potrebnih varnostnih ukrepih.

f) Uporabljene vozove, vagone, kakor tudi ladijske oddelke, je takoj po uporabi temeljito očistiti in posebno razkužiti. Na vagone pa je treba pri natovarjanju nalepiti listek: »Svinje iz zakuženih dvorcev, po raztovorjenju ojačeno razkužiti.«

g) O odpremi svinj je treba pravočasno obvestiti dotično klavnico in tudi obče upravno oblastvo, v čigar območju je klavnica.

h) Na živinske potne liste svinj je treba napisati opombo: »Iz dvorcev pod zaporo, izključno za zakol.«

i) Take svinje se smejo odpremljati samo v temeljito urejene klavnice, v katerih pregleduje klavno živino veterinar in kojih obrat je tako pripravljen, da je prenašanje kužnih kalí izključeno.

j) Meso takih svinj se sme uporabiti samo za domačo potrošnjo.

24. Ni treba cepiti svinj, ki se po dovoljenju občega upravnega oblastva koljejo za krajevno potrošnjo zakuženih krajev.

25. Svinjske hleve (staje), v katere se postavijo svinje, namenjene za trg, dalje napajališča, zbirališča, prav tako tudi vozovi, v katerih se odpremljajo svinje, namenjene za trg, končno tudi tehtnice se morajo po vsaki uporabi temeljito očistiti in razkužiti.

Hlevi (staje), v katere se postavijo svinje, namenjene za trg, morajo biti tako zgrajeni, da se morejo temeljito razkužiti.

26. Osebe, ki se bavijo s preprodajo svinj iz območij, kjer se pojavlja rdečica svinj redoma vsako leto, morajo dati pred prodajo ali pred odpremo na sejm ali v namembni kraj (na vozovih, po železnici, ladji ali peš po potih) te svinje cepiti na lastne stroške s serumom zoper rdečico svinj.

Veterinar mora zabeležiti na živinskem potnem listu, da je cepil, in označiti dan, kdaj je ta posel izvršil.

Če se svinje po poteku štirinajstih dni v tem razdobju ne prodajo in se hočejo tudi po tem času dati v promet, se morajo vnovič cepiti.

Če posestnik, odnosno oseba, kateri je poverjeno nadzorstvo nad temi svinjami, ne bi dala svinj vnovič cepiti, se smatrajo za sumne in se postavijo kot take v primernem kraju pod zaporo, dokler se ne izvrši vnovično cepljenje.

27. Plemenske svinje se morajo odpremiti iz enega kraja v drugega samo na vozovih, če pa preti nevarnost, da se pri odpremi okužijo, se sme odrediti, da se cepijo s serumom.

28. Kadarkoli preti nevarnost rdečice, sme občé upravno oblastvo odrediti, da se morajo odpremiti svinje na sejme samo na vozovih.

29. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

30. Razglasi se, da je rdečica prestala, šele ko potече 8 dni, odkar je poslednja bolna svinja poginila, bila zaklana ali je ozdravela in ko se izvrši razkužitev.

31. Če so poginile v zakuženih dvorcih vse svinje, odnosno če so bile vse zaklane, se sme razglasiti takoj po razkužitvi, da je kužna bolezen prestala.

32. Svinje, ki so bile cepljenje zoper rdečico z njenim živim povzročiteljem, se smejo dati v promet šele 8. dan po cepljenju s pogojem, da se ne pojavi med cepljenimi svinjami noben primer rdečice.

Cepljenje.

Pri obhodu radi ugotovitve kužne bolezni mora veterinar vzeti potrebno cepivo in v kraju, kjer se je pojavila rdečica, na mestu samem takoj cepiti vse ogrožene svinje.

Zdravilno cepljenje se izvrši na zahtevo posestnika svinj, izvršiti pa ga sme vsak veterinar, ki ima pravico, da vrši privatno prakso.

V krajih, kjer se rdečica pojavlja redoma vsako leto, sme občé upravno oblastvo na prošnjo posestnikov

dovoliti pomladansko zaščitno cepljenje zoper te bolezni. S cepljenimi svinjami se mora s stališča veterinarske policije postopati kakor s svinjami, ki imajo rdečico.

Zaščitno cepljenje izvrši pristojni veterinar; po potrebi in z dovoljenjem občega upravnega oblastva ga sme izvršiti tudi vsak drug veterinar, ki ima pravico, da vrši privatno prakso.

Načrt dela pri zaščitnem cepljenju predloži občé upravno oblastvo v odobritev kraljevski banski upravi najklesneje do 1. marca vsakega leta.

Obča upravna oblastva morajo sestaviti na podstavi poročil veterinarjev o izvršenem zaščitnem cepljenju in o njegovem uspehu sumarna letna poročila za vse svoje območje in jih morajo poslati v vpogled banski upravi.

Perutninska kolera in kokošja kuga (cholera gallinarum et pestis avium).

1. Posebne ukrepe za odvrčanje perutninske kolere in kokošje kuge predpisuje čl. 90. zakona.

2. Odredbe o dolžnosti prijavljanja in o daljnem postopku do ugotovitve bolezni predpisujejo čl. 34., 35. in 39. zakona.

3. Čim se kolera ali kuga perutnine uradno ugotovi, odredi občé upravno oblastvo poleg prehodnih ukrepov še te-le:

a) zaporo zakuženih in sosednih dvorcev, po potrebi in širjenju kužne bolezni tudi vsega zakuženega kraja.

Če se odredi zapora vsega kraja, se mora prepovedati svobodno gibanje živine v tem kraju; v nasprotnem primeru se razširi ta ukrep samo na zakužene in sosedne dvorce.

b) Ločitev zdravih živali od bolnih. Za prve se mora odrediti zapora dvorca, druge pa je treba ločiti od zdravih. Če teče skozi zakuženi dvorec potok ali če je pot preko tega dvorca namenjena javnemu prometu, se morajo držati zdrave živali daleč od njih. Če se žajo jate, se morajo ustaviti.

c) Novokupljeno perutnino je treba imeti ločeno 14 dni. Tega pravila se je treba držati vedno pri nabavi nove perutnine.

č) Poginule ali ubite bolne živali se morajo potončati po možnosti s sežiganjem.

d) Blato, stelja in vsi odpadki se morajo zbirati, razkužiti in neškodljivo odstraniti.

e) Svobodno trgovino s perutnino, jajci in perjem je treba v zakuženem kraju ustaviti, prav tako v zakuženih in pod zaporo postavljenih dvorcih. Občé upravno oblastvo sme dovoliti promet z jajci, z zaklano in osušljeno perutnino ob potrebnih varnostnih ukrepih in predhodnem pranju jaje v raztopini sode.

Perje se sme odnašati samo v vrečah.

f) Omejiti je kretanje oseb, ki bi utegnile prenašati kužne bolezni.

g) Razkužiti je staje in vse predmete, s katerimi je mogla perutnina priti v dotiko.

h) Pri perutninski koleri je priporočati pasivno imunizacijo.

4. Čiščenje in razkužitev zakuženih in sosednih dvorcev se morata ponoviti vsakih 8 dni; ta ukrep je priporočati kot preventiven tudi za nezakužene dvorce zakuženega kraja, kakor tudi za dvorce ogroženih krajev.

5. Posestnikom nezakuženih dvorov, zakuženih in ogroženih krajev naj se priporoča da dajo živalim v vodi razkuževalna sredstva (železov sulfat, salicilno kislino, tanin, kreolin itd.).

6. Pri razglasitvi kužne bolezni se postopa po odredbah čl. 45. in 48. zakona.

7. Če se pokolje ali če pogine v kakem zakuženem dvorcu vsa perutnina ali če se v 14 dneh po poslednjem poginu, zakolu ali ozdravljenju ne pojavi več niti en primer obolenja, se odredita zaključno čiščenje in razkužitev prostorov, v katerih se je perutnina zadrževala (kurnik, voz, kletka); ko se to izvrši, se razglasi, da je prestala kužna bolezen.

Pasivna imunizacija.

Cepljenje perutnine s sredstvi, ki nimajo živih kafi, smejo opraviti razen veterinarjev tudi druge osebe, ki so se posebej usposobile za ta posel. Te osebe opravljajo ta posel ob nadzorstvu veterinarja kot njegovi pomočniki in samo v krajih, kjer ni veterinarjev. V krajih pa, kjer so veterinarji, smejo opravljati te osebe ta posel samo, če ga veterinar pravočasno ne zmore.

Osebe, ki naj se usposobijo za opravljanje tega posla, predlaga po sklepu občinskega odbora občinsko oblastvo, pristojno obče upravno oblastvo pa izda dovoljenje za opravljanje tega posla na podstavi potrdila o usposobljenosti in določi kraj, v katerem smejo cepiti.

Opravljanje tega posla se ne sme poveriti osebam, ki so znane, da so veterinarji—mazači.

Obče upravno oblastvo določi po zaslišanju svojega veterinarja, ki naj poučuje kandidate v opravljanju tega posla, čas in kraj tega pouka.

Predmeti: perutninske kužne bolezni, veterinarska policija (kolikor se nanaša na odvracanje perutninskih kužnih bolezni), osnovni pojmi cepljenja vobče, tehnika cepljenja in razkužitev.

Ker se mora smatrati cepljenje v danem primeru kot zaščitni ukrep, trpi stroške za nabavo seruma in potrebnega pribora za cepljenje občina.

Omenjenim osebam določi občinski odbor nagrado za cepljenje.

Kandidatom, ki so si po oceni veterinarja pridobili potrebno sposobnost za opravljanje tega posla, izda obče upravno oblastvo potrdilo po spodaj označenem obrazcu proti plačilu takse po predpisih.

Če se ugotovi, da kdo od omenjenih oseb ne vrši svojega posla kot bi bilo treba, ali če bi skušal opravljati tudi druge veterinarske posle, mora obče upravno oblastvo prepovedati taki osebi daljnje opravljanje tega posla in razveljaviti izdano dovoljenje.

Številka

POTRDILO,

s katerim se potrjuje, da je N. N. iz, dovolj poučen, da sme kot pomočnik s serumom cepiti perutnino zoper kolero.

_____ 193.

v _____.

Sreski (mestni) načelnik.

Goveja tuberkuloza (tuberculosis bovum).

1. Posebne ukrepe za odvracanje goveje tuberkuloze predpisuje čl. 91. zakona.

2. Po tem pravilniku se smatrajo za bolne tiste živali, pri katerih se ugotovi tuberkuloza na vimenu, maternici ali v pljučih.

3. Bolne živali morajo biti ločene in se ne smejo uporabljati za pleme. Posestniku naj se priporoča, da jih čimprej proda, vendar samo za zakol.

4. Posestnik bolnih živali mora vzdrževati v zakuženem hlevu čim večjo čistoto s tem, da večkrat menja steljo in da odstranja gnoj itd.

5. Če se ugotovi v kakem dvorcu tuberkuloza spređaj omenjenih oblik, naj se priporoča posestniku, da dá druga goveda diagnostično cepiti. Živali, ki ne reagirajo, se morajo ločiti od tistih, ki so reagirale in morajo biti oddvojene.

Kazni.

Vsa kazniva dejanja, ki se učinijo zoper odredbe tega pravilnika, se kaznujejo po odredbah čl. 111. do 115. zakona o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z dne 14. junija 1928.

Končna odredba.

Ta pravilnik dobi moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«. Tedaj nehajo veljati vsi dosedanji predpisi, ki mu nasprotujejo.

V Beogradu, dne 28. aprila 1931., šte. 19.161/IV.

Minister za poljedelstvo
dr. Šibenik s. r.

667.

Na osnovi §§ 127. in 148. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931. in §§ 133. in 154. zakona o državnem prometnem osebju z dne 22. junija 1931. se predpisuje ta le

uredba o draginjskih dokladah državnih upokojencev.*

I. Osebna draginjska doklada.

Člen 1.

Osebna draginjska doklada pripada po draginjskem razredu kraja, v katerem se upokojenec stalno nastani, draginjski razred in njegovo področje pa se odreja po predpisih, ki veljajo v tem pogledu za aktivne državne uslužbenice.

Člen 2.

(¹) Mož in žena, ki sta oba upokojena, imata vsak zase pravico do popolne draginjske doklade.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 24. decembra 1931., št. 301/XCIX/733.

(²) Odredba predhodnega odstavka velja tudi, če je en zakonec upokojen, drugi pa aktiven državni uslužbenec.

II. Rodbinska draginjska doklada.

Člen 3.

(¹) Rodbinska draginjska doklada pripada za zakonito ženo.

(²) Upokojencu muslimanskega veroizpovedanja, ki ima več žen, pripada osebna draginjska doklada samo za eno ženo.

Člen 4.

Rodbinska draginjska doklada za ženo ne pripada:

a) če je žena aktivna ali upokojena državna uslužbenka;

b) če je žena v državni službi kot kontraktualna uradnica, dnevničarka ali honorarna uslužbenka;

c) če ima žena na mesec več kot 200 dinarjev čistega dohodka in

č) če živi žena ločeno zaradi zakonskih sporov, ne glede na to, ali je že uvedena pravda za ločitev zakona ali ne.

III. Rodbinska draginjska doklada za otroka.

Člen 5.

(¹) Rodbinska draginjska doklada pripada za vsakega otroka, ki je rojen v zakonitem zakonu ali je pozakonjen.

(²) Rodbinska draginjska doklada za pozakonjenega otroka pripada od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu, v katerem je otrok pozakonjen.

(³) Rodbinska draginjska doklada za otroka ne pripada ministrom in banom, ki imajo pokojnino tega zvanja (odstavek (²) § 127. u. z.), in njihovim rodbinam (odstavek (¹) § 148 u. z.).

Člen 6.

(¹) Če sta oče in mati osebna upokojenca ali če je eden od njiju osebni upokojenec, drugi pa aktiven državni uslužbenec, pripada pravica do rodbinske draginjske doklade za otroka očetu. Če živita narazen ali če je zakon ločen, pripada draginjska doklada onemu soprogu, pri katerem se otrok vzdržuje.

(²) Če je mati osebna upokojenka, oče pa izvršuje prosto profesijo, nima mati pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka, razen če je oče siromašnega stanja in nesposoben za pridobivanje. Če živita narazen ali je zakon ločen, ima mati pravico do rodbinske draginjske doklade za otroka, če se otrok pri njej vzdržuje.

(³) Če se žena, ki je osebna upokojenka, zopet poroči, ima pravico do rodbinske draginjske doklade za otroka iz prvega zakona.

(⁴) Če živi žena, ki ni osebna upokojenka niti aktivna državna uslužbenka, narazen od moža, ki je državni upokojenec, ali če je zakon ločen, se mora izplačevati rodbinska draginjska doklada za otroka ženi, če se otrok pri njej vzdržuje.

Člen 7.

Rodbinska draginjska doklada za otroka ne pripada:

a) če dovrši otrok 16 let starosti;

b) če ima otrok v javni ali zasebni službi na mesec več kot 200 dinarjev čistega dohodka v denariu ali enako v naravi;

c) če dobi otrok mesto v javnem civilnem, vojaškem, dobrodelnem ali vzgojnem zavodu, domačem ali tujem, in uživa brezplačno vzdrževanje, čigar vrednost presega 200 dinarjev na mesec;

č) če dobiva otrok od domačih ali tujih ustanov šolsko ali znanstveno štipendijo, podporo ali ustanovo, ki znaša več kot 200 dinarjev na mesec;

d) če vstopi otrok v trgovino, obrt ali podjetje kot učencec in mu daje poslodavec potrebno vzdrževanje brez nagrade, in

e) če ima otrok nad 200 dinarjev čistega dohodka na mesec od premične ali nepremične imovine ali če prejema rodbinske pokojnine nad 250 dinarjev na mesec.

Člen 8.

(¹) Izjemoma pripada rodbinska draginjska doklada za otroka tudi še po dovršenem 16. letu starosti in ob pogojih točk b) do e) predhodnega člena:

a) za hčer, ki svojemu očetu vdovcu gospodinja, in sicer do možitve, najdalj pa do polnoletnosti;

b) za otroka, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben za pridobivanje;

c) za otroka, ki se šola v državi ali v inozemstvu, v javnih ali priznanih zasebnih šolah občega ali strokovnega pouka, in sicer samo za oni čas, ko ga vodi pristojna šola ali upr. kot svojega rednega učenca, najdalj pa do dovršenega 23. leta starosti, razen če se otrok pred tem časom omoži ali oženi ali če nastopi odslužitev obveznega roka v vojski.

(²) Pohačanja večernih in občasnih tečajev glede pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka ni smatrati za šolanje.

Člen 9.

(¹) Če prejemajo otroci brez očeta in matere rodbinsko pokojnino, gre osebna draginjska doklada najstarejšemu, ki prejema za ostale uživalce iste pokojnine še rodbinsko draginjsko doklado.

(²) Če imajo otroci, ki prejemajo rodbinsko pokojnino po očetu ali materi, enega roditelja še živega, ki je aktiven ali upokojen državni uslužbenec, jim ne gre osebna draginjska doklada, temveč ima njih roditelj pravico do rodbinske draginjske doklade zanje.

(³) Izjemno od predhodnega odstavka gre osebna draginjska doklada najstarejšemu, če prejemajo otroci rodbinsko pokojnino po očetu in imajo mater še živo, ki je zopet poročena in ni aktivna državna uslužbenka niti osebna upokojenka. Najstarejši izmed njih prejema v tem primeru rodbinsko draginjsko doklado za ostale uživalce iste pokojnine.

(⁴) Če prejemajo otroci rodbinsko pokojnino po očetu z mačeho, pripada osebna draginjska doklada mačehi, ki prejema tudi za ostale uživalce iste pokojnine rodbinsko draginjsko doklado, in sicer, če žive skupaj. Drugače se osebna in rodbinska draginjska doklada seštejeta in se ves seštevek razdeli kakor pokojnino.

IV. Obče odredbe.

Člen 10.

Brezplačno zdravljenje v javnih bolnicah ne vpliva na pravico, prejemati osebno in rodbinsko draginjsko doklado.

Člen 11.

Če se osebna in rodbinska draginjska doklada med mesecem izpremenita, se obračunata od prvega dne prihodnjega meseca.

Člen 12.

Upokojencem, ki imajo od osebnega dela ali imetja več kot 3.000 dinarjev čistega dohodka na mesec, ne pripada niti osebna niti rodbinska draginjska doklada. To ne velja za upokojene ministre, za one osebne upokojence, ki so bili upokojeni po dovršenih 20 letih efektivne službe, priznane za pokojnino, in za one upokojenke, ki prejemajo rodbinsko pokojnino in imajo več kot 65 let starosti.

Člen 13.

(¹) Upokojencem, ki niso dovršili 65 let starosti in se bavijo s samostojnim obrtom, za čigar opravljanje je potrebna pooblastitev ali dovolitev pristojnega oblasti, ne gre niti osebna niti rodbinska draginjska doklada, neglede na velikost dohodka, ki izhaja iz takega samostojnega poklica.

(²) Če ustavi upokojenec zaradi duševne ali telesne nesposobnosti delo, še preden prestane oblastvena dovolitev, mu gre pravica do osebne in rodbinske draginjske doklade.

(³) Prenos obrta na osebo, proti kateri ima upokojenec zakonsko dolžnost vzdrževanja, nima za posledico pravice do osebne in rodbinske draginjske doklade. To velja tudi, če upokojenec obrta, za katerega ima oblastveno dovolitev, ne opravlja osebno, ampak po drugih osebah (poslovodji, pomočniku, nadzorniku).

Člen 14.

Za čisti dohodek po tej uredbi se smatra dohodek, ki ostane, če se odbijejo od kosmatega dohodka vse obremenitve, ki obremenjajo ta dohodek.

Člen 15.

Nesposobnost za delo in pridobivanje po tej uredbi je dokazati s potrdilom dveh zdravnikov v javni službi.

Člen 16.

(¹) Za prejemanje osebne in rodbinske draginjske doklade mora vložiti upokojenec pri pristojni blagajni prijavo in dokaze, ki jih predpiše minister za finance. Če ne vloži prijave v 90 dneh od dne, ko je pridobil pravico, mu pripada osebna in rodbinska draginjska doklada od prvega dne po mesecu, v katerem je prijavo vložil.

(²) Za vsako izpremembo, ki ima za posledico, da se izgubi pravica do osebne in rodbinske draginjske doklade, mora upokojenec najkasneje v 30 dneh od dne, ko je izprememba nastopila, vložiti novo prijavo. Če ravna upokojenec zoper to, odgovarja po odredbah člena 17. te uredbe.

Člen 17.

(¹) Upokojenec, ki se o njem ugotovi, da je vložil neresnično prijavo in po njej prejemal osebno in rodbinsko draginjsko doklado, izgubi za leto dni pravico do osebne in rodbinske draginjske doklade; nezakonito prejeta vsota pa se izterja iz njegovih pokojninskih prejemkov administrativnim póttem po odredbah zakona o uradnikih. Odločbo, da je izgubil pravico, izda minister za finance.

(²) Razen tega se uvede zoper takega upokojenca disciplinsko postopanje in se upokojenec obtoži kazensko za dejanje prevare.

Člen 18.

(¹) Vsa potrebna pojasnila za uporabo te uredbe daje minister za finance.

(²) Pritožbe po sporih, ki nastanejo zbog uporabe te uredbe, je treba vložiti na ministrstvo za finance.

Člen 19.

Ta uredba dobi obvezno moč prvi dan meseca, ki nastopi za mesecem, v katerem se razglasi v »Službenih novinah«, in velja za osebne in rodbinske upokojence, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po zakonu o uradnikih z dne 31. marca 1931. in zakonu o državnem prometnem osebju z dne 22. junija 1931.

V Beogradu, dne 5. decembra 1931.; št. 76.000/L.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister za notranje posle,
P. R. Živković s. r.
Minister za finance
dr. Mil. R. Đorđević s. r.

Banove uredbe.

668.

II. No. 31.498/1.

Uredba

bana Dravske banovine o cenah kruhu v obrtni maloprodaji.

Na podstavi dopolnitve uredbe g. ministra za trgovino in industrijo o cenah kruha z dne 23. septembra 1931. (»Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 24. septembra 1931., št. 221/LXX/459 — »Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine« z dne 30. septembra 1931., št. 59/392), in na podstavi izpremembe v tej dopolnitvi dne 23. novembra 1931. (»Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 25. novembra 1931., št. 276/LXXXVII/618 — »Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine« z dne 9. decembra 1931., št. 78/588)

določam

z veljavnostjo od 1. januarja 1932. naprej in do nadaljnega cene kruhu v obrtni maloprodaji na teritoriju Drav-

ske banovine in računano za 1 kg takole:
 za beli kruh (iz pšenične moke štev. 0) Din 4'40,
 za polbeli kruh (iz pšenične moke štev. 4
 s 30% primesjo moke štev. 6 ali ržene
 moke) Din 3'80,
 za črni kruh (iz pšenične moke štev. 6
 s 30% primesjo ržene moke) Din 3'20.

Ta cenik mora biti nabit v prodajalnih prostorih.

Opozarjam še na določilo zgoraj navedene dopolnitve ministrske uredbe odst. 3., stavek 2., ki se glasi: »Mešanje poedinih vrst pšenične moke nižje cene kakor tudi mešanje z drugo moko manjše vrednosti (rženo, ajdovo, koruzno, krompirjevo itd.) je dovoljeno samo, če se cene takemu kruhu ustrezno znižajo.« Razume se, da mora biti tako mešanje mok pri napravi kruha v prodajalni tako počiteno, da more kupec tudi neopozorjen to videti.

Upravna (policijska) oblastva in občinske uprave so dolžne strogo nadzirati, da se ta uredba ne bo kršila. Kdor bi uredbo kršil, bo najstrože kaznovan po zakonu.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1931.

Namestnik bana, pomočnik:
 dr. Pirkmajer s. r.

669.

Razne objave iz „Službenih novin“.

Številka 280 z dne 30. novembra 1931.

Z odlokom načelnika oddelka za carine z dne 25. novembra 1931., štev. 40282/IV., je bil postavljen Pipuš Boris, carinik v pokoju, za carinskega posrednika pri glavni carinarnici v Mariboru.

Številka 281 z dne 1. decembra 1931.

Minister za promet je odločil z odlokom z dne 3. novembra 1931., G. D. štev. 92441/1931., da se unapredijo in postavijo spodaj navedeni uslužbenci, in sicer:

v VIII. položajno skupino: za pristave: Mikuš Milan, Eleršek Vladislav, Kuljiš Vinko, dosedanji uradniški pripravniki; za prometne uradnike: Rancinger Martin, Zeilhofer Oton, Heric Franc, Lanz Viktorin, Sitterschlager Rudolf, Lipovšek Rafael, Verhovšek Adalbert, Janežič Frančišek, Puch Albin, Vergelj Anton, Ruter Stanislav, Majhen Martin, dosedanji prometni uradniki IX. položajne skupine; za tehniška uradnika: Kumar Rudolf, Fatur Ludvik, dosedanja tehniška uradnika IX. položajne skupine; za administrativne uradnike: Krivec Martin, Martelanc Albin, Jeglič Janko, Pavšič Stefan, Vagner Nikolaj, Sluga Janez, Čenčur Ljudmila, Zagorjan Dušan, Česen Janez, Rihtar Vladimir, Kopitar Metod, Goričan Frančišek, dosedanji administrativni uradniki IX. položajne skupine; za oficiale: Knafelc Valter, Fratina Ludvik, Roček Ivan,

Novak Josip, Cerne Ernest, Gražar Anton, Safošnik Janez, Jesih Josip, Hren Josip, Zavadlav Leopold, Likar Mihael, Virant Anton, Zerjal Franc, Stropnik Leopold, Kleinstein Julij, Vozel Karol, Cvetko Franc, dosedanji oficiale IX. položajne skupine; za prometnike: Vrhovec Gregor, Adamčič Ludvik, Kopač Ignac, Flis Anton, Sovre Franc, Permič Gotfrid, Nendl Emil, Vodenik Konrad, Ramovš Janez, Kralj Janez, Vajngerl Jožef, Trojar Stefan, Kos Josip, Makoter Anton, Plahuta Josip, Ručman Alojzij, Sušnik Miha, dosedanji prometniki IX. položajne skupine; za vlakovnega revizorja Durjava Avgust, dosedanji vlakovodja IX. položajne skupine; za blagajnika voznih listkov in prtljage Novak Franc, dosedanji blagajnik voznih listkov in prtljage IX. položajne skupine; za vlakovodje: Korošec Blaž, Šuštar Franc, Zdenec Anton, Vidic Ernest, dosedanji vlakovodje IX. položajne skupine; za glavnega telegrafista Robin Leopoldina, dosedanji telegrafist IX. položajne skupine; za strojevodje: Rosman Anton, Rodič Jožef, Bukovšek Jožef, Pustavrh Karol, Repolusk Franc, Ridl Ivan, Pogorevc Stefan, Žigon Adolf, Okorn Franc, Merhar Feliks, Ogrinc Anton, Belihar Josip, Mecilošek Josip, Pogačar Ivan, Dolžan Josip, Kavčič Ivan, Čerrigoj Avgušt, Grošelj Ignacij, Skuk Josip, dosedanji strojevodje IX. položajne skupine; za skladščnika Brodar Franc, dosedanji skladščnik IX. položajne skupine;

v IX. položajno skupino: za prometne uradnike: Peřhavec Albin, Glavač Ivan, Jenčič Marcel, Benedičič Valentin, Zupančič Ladislav, Dolenc Jožef, Medvešček Vladimir, Magajna Adolf, Bračko Franc, Sepič Oton, Peternel Franc, Kušar Ivan, dosedanji uradniški pripravniki; za tehniške uradnike: Obereigner Stanislav, Kralj Edvard, Gregorka Boris, Mlakar Ludvik, dosedanji uradniški pripravniki; za administrativna uradnika: Pintar Pavel, Volk Alojzij, dosedanja uradniška pripravnika; za oficiale: Justin Anton, Petrovčič Peter, Hodelj Antonija, Osredkar Amalija, Jeršin Angela, Tavčar Ivana, Zlebnik Franc, Kezele Ljudmila, Roter Albin, Koren Simon, Smrekar Alojzij, Šinkovec Franc, Jelnikar Josip, Pavlič Jožef, Klun Franc, Kepec Alojzij, Jug Mirko, Šlag Franc, Lužar-Brenčič Ivanka, Coli Ana, Vernig Ferdinand, Petje Viktor, Pirker Friderik, Oblak Josip, Verbovšek Josip, Jesih Alojzij, Duhovnik Marija, Maganja Josip, Cerne Pavla, Ziberl Mariana, Kepa Feodor, Kovač Marija, Zeer Jakob, Poljak Marija, Komac Anton, Skubic Jožef, Pip Ivan, Fettich-Franckheim Karolina, Herzog Jožef, Cimperman Viktor, Mahkovec Alojzij, Alt Franc, Kveder Janez, Rupret Stefan, Miklavc Marija, Vene Jožef, Golež Janez, Rozman Viktorija, Rajar-Ehrlich Jerica, Bizjak-Steiner Ivana, Gril Janez, Nekrep Frančišek, Gregorič Janez, Jeras Franja, Žargaj Franc, Kušar Frančišek, Čampa Anton, Žitnik Franc, Kušar-Plavnik Angela, Korenčan Matija, Rožanec Josip, Kosmač Anton, Gaber Janez, Svetic Anton, Puč Andrej, Ivanuša Srečko, Stanovnik Ivan, Truhlar Franc, Šafer Aleksander, Hoge Maksimilian, Kobal Albert,

Sever Ivan, Štrus Rudolf, Huč Alojzij, Plemenitaš Jakob, Počkaj Josip, Klobčar Juliana, Habicht Anton, Deržaj Stanislav, Skofic Ivan, Kihar Mihael, Kogej Miroslav, Leder Frančišek, Pogačnik Miha, Kovaržik Bogumil, Židan Anton, Gasparič Franc, Perko Karol, Vertačnik Albert, Šulc Artur, Cerar Franc, Bolha Ivan, Vidovič Franc, Rabič Vinko, Pelicon Josip, Velušček Kristina, Keršič Jožef, Ulčnik Štefan, Zagradnik Avgust, Šventner Marija, Deutscher Tomaž, Nahtigal Julij, Vrtačnik Valentin, Orehek Jožef, Illovar Alojzij, Batista Ivan, Rajnar Otmar, Dolinar Alojzij, Gregorič Ljudmila, Jezovšek Rudolf, Burja Ivanka, Lukec Franc, Tumpej Alojzij in Lukežič Ivan, dosedanji pomožni oficiali X. položajne skupine; za strojepiske: Petrič Marija, Novak-Kraljič Marija, dosedanji pomožni strojepiski X. položajne skupine; za prometnike: Golob Albert, Srakar Jožef, Zupančič Franjo, Rebol Ivan, Erjavec Ludvik, Leskovec Ivan, Prestor Ciril, Novak Rudolf, Sajovic Stanislav, Repič Alojzij, Kežman Anton, Tratnik Frančišek, Kozjek Frančišek, Koželj Janez, Virant Franc, Maganja Jožef, Poljak Štefan, Pavšer Alojzij, Bavčer Peter, Lutman Stanislav, Kocol Ivan, Bezav Jožef, Ribter Janez, Tomažič Janez, Skok Stanislav, Cafuta Alojzij, Dobič Jožef, Fabijan Ignac, Gams Leopold, Kolar Franc, Pisanski Franc, Varl Franc, Juvan Alojz, Pangršič Janez, Čarman Adolf, Strohsack Jožef, Anžiček Anton, Žerjav Anton, Jezovšek Franc, Petrič Matija, Gunčar Henrik, Jarec Ernst, Princ Franc, Sovre Janez, Kovač Janez, Friškovic Maksimilian, Gerlovič Franc, Pavlin Oton, Steinberger Leopold, Močivnik Srečko, Pohar Jožef, Arko Rudolf, Hladnik Pavel, Vrečko Jakob, Breznik Franc, Kavcner Josip, Kaltenegger Mihael, Polič Anton, Petovar Miroslav, Šonaja Jožef, Šircelj Franc, Černe Anton, Blažič Rihard, Zabuškovec Jožef, Sattler Janez, Ketiš Janko, Kužnik Frančišek, Opetnik Anton, Strniša Frančišek, Fatur Franc, dosedanji pomožni prometniki X. položajne skupine; za blagajnike voznih listkov in prtljage: Fišer Izidor, Mikl Edita, Kraševce Marija, dosedanji pomožni blagajniki voznih listkov in prtljage X. položajne skupine; za telegrafiste: Šterman Elizabeta, Debevec Vida, Škerbič Ivan, dosedanji pomožni telegrafisti X. položajne skupine; za strojevodje: Štrajnar Ernest, Burgar Emilijan, Štajer Alojzij, Kavčič Janez, Jenčič Rudolf, Ješe Ernest, Kocol Ivan, Babnik Alojzij, Toplak Jakob, Rebec Ivan, Rataj Gabrijel, Kastelic Jožef, Dular Jožef, Rupret Viktor, Heinricher Alojzij, Završnik Karol, Osredkar Venčeslav, Makovec Ferdinand, do-

sedanji pomožni strojevodje X. položajne skupine; za poslovodji: Leban Frančišek, Novak Vincenc, dosedanja pomožna poslovodji X. položajne skupine; za nadzornika električnih naprav: Erjavec Rafael, dosedanji pomožni nadzornik električnih naprav X. položajne skupine; za tehnike: Osredkar Franc, Teuerschuh Franc, Steindl Josip, Krivec Viktor, Kovačič Ervin, dosedanji pomožni tehniki X. položajne skupine; za nadzornike proge: Kompere Alojzij, Napokoj Ivan, Janež Anton, Jereb Josip, Ronko Franc, Lukežič Franc, Dekan Alojzij, Rožič Blaž, Mlakar Albin, Vodišek Maks, Arhar Anton, Valand Blaž, Kališnik Janez, Drogenik Emerik, Cimperman Jakob, Stanič Stanislav, Jordan Andrej, Glažar Franc, Bužan Ivan, Tomšič Alojzij, Divjak Jožef, Koželj Franc, Jelenc Frančišek, Novšak Ivan, Globočnik Lovro, Bregant Anton, Dernovšek Josip, Buchmeister Konrad, Kralj Viktor, Erste Alojzij, Lovrič Celzo, Rozman Alojzij, Dvoržak Karol, Bajec Rudolf, Srnkovič Julij, Obersnel Franc, Skapin Karel, dosedanji pomožni nadzorniki proge X. položajne skupine; za nadzornike telegrafov: Gobec Martin, Lenasi Benjamin, Vagner Anton, Rant Ivan, Zupanc Peter, Šalamun Franc, Pavlin Josip, Pavlin Vinko, Višnar Karol, dosedanji pomožni nadzorniki telegrafov X. položajne skupine; za nadzornika signalov: Požgaj Franjo in Pipan Alojzij, dosedanja pomožna nadzornika signalov X. položajne skupine; v X. položajno skupino: za pomožne oficiale: Majdič Ivan, Kos Franc, Vovk Frančišek, Pleš Jožef, Gobec Ernst, Kramar Josip, Blanč Jožef, Steiner Karol, dosedanji uradniški pripravniki; za pomožne prometnike: Gabriel Karol, Repe Janez, Kulčar Janez, Trojar Franjo, Zupančič Josip, Jenko Janez, Klopčar Izidor, dosedanji uradniški pripravniki; za pomožnega telegrafista Goleš Rozalija, dosedanji uradniški pripravnik; za pomožnega vlakovodjo Ojstrež Jožef, dosedanji uradniški pripravnik; za pomožna strojevodji: Lončarič Jožef in Suša Anton, dosedanja uradniška pripravnika; za pomožnega poslovodjo Taučer Alojzij, dosedanji uradniški pripravnik; za pomožne nadzornike proge: Skalar Josip, Jeras Pavel, Štefula Anton, dosedanji uradniški pripravniki; za pomožnega nadzornika telegrafov Pešl Rudolf, dosedanji uradniški pripravnik.

Minister za promet je odločil z odlokom z dne 3. novembra 1931., G. D. številka 92.445-35, da se unapredijo in postavijo spodaj navedeni uslužbenci, in sicer: v IX. položajno skupino: za administrativna uradnika Martinis Nikola in Hladnik Anton, dosedanja uradniška pripravnika; za oficiale: Patik Klavdij, Planinec Rajko, Vodišek Viktor, Potokar Josip, Kušar Jožef, Baltesar Ivan, Mihelič Frančiška, Klemenc Antonija in Vavpotič Ivan, dosedanji pomožni oficiali X. položajne skupine.

